

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਪਰਵਾਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਡੀਂ ਰਹਿਆ.....

ਸ਼ੌਂਕ ਨਹੀਂ, ਮਜਬੂਰੀ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸ

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੋਹਰੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦਾ 'ਗੁਜਰਾਤ ਮਾਡਲ' ਵੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਗੁਜਰਾਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ

ਫਿਰਾਕ ਗੋਰਖਪੁਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ 'ਕਾਫ਼ਲੇ ਬਸਤੇ ਗਏ, ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਨਤਾ ਗਯਾ'। ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਬੜੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਢੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਈਆਂ ਕਿ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਫ਼ਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਕੇ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ 303 ਯਾਤਰੀ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਰਾਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਘਾਂ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਨੇ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦਾ ਇਹ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਕਿ ਉਹ ਮਰੇ ਨੇ ਜਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 30 ਤੋਂ 40 ਲੱਖ ਲੋਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕਿੰਨੇ ਨੇ? ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਲ 2023 ਦੇ ਵਿੱਚ 96 ਹਜ਼ਾਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਲ 2012 ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਕੇਵਲ 642 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਅਮਰੀਕਾ

ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲ ਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਇਹ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2023 ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ 52 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ, ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਕੂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰਕੀ, ਪਨਾਮਾ ਸਿਟੀ, ਫ਼ਿਰ ਸਿਆਲਵਾ ਡੋਰ ਤੇ ਫ਼ੋਰ ਮੈਕਸੀਕੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਇਹ ਸੋਚੋ ਕਿ ਨੈਟਵਰਕ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਭੋਲਾ ਭਾਲਾ ਬੰਦਾ ਇਸ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਦੇ ਨਿੱਕਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਕੋੜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਮ ਭਰੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਜਾਣ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਉਂ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਹਨ? ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੈਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ 1.36 ਲੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 63 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਇਆ ਕੈਨੇਡਾ ਆਪ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਰੋਕਾਂ ਵੀ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਘਟਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਗੁਜਰਾਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਗੁਜਰਾਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਸਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਗੁਜਰਾਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਰਸਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰੀ ਚਪੇੜ ਹੈ। ਦਸਿਐ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ 60 ਤੋਂ 80 ਲੱਖ

ਰੁਪਇਆ ਦੇਣਾ ਮੰਨਿਆ। ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਰਗਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜਿੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ

ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਪਟਵਾਰੀ, ਕਈ ਸਰਪੰਚ, ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਇਕੋ ਬੇਰੀ ਤੋਂ ਬੇਰ ਤੋੜਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਏਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 3 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਗਭੱਗ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬ ਵੀ ਨੇ, ਅਮੀਰ ਵੀ ਨੇ, ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਨੇ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੀ ਨੇ, ਸੁਪਰ ਰਿਚ ਵੀ ਨੇ। ਸਰਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਫ਼ਿਰ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਰਹੇ ਨੇ? ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਵੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਨੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇਗਰੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ. ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪ ਅੰਕੜੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2022

ਵਿੱਚ 225620 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। 2011 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 16 ਲੱਖ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਕੱਟੜ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਕੇਵਲ ਆਰਥਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਬੁਰੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰ ਔਵੇਂ ਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਇੱਕਲੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੁੜ ਜੁੜ ਕੇ ਬਣਨਾ ਤੇ ਟੁੱਟ ਟੁੱਟ ਕੇ ਫੈਲਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਏਸ਼ੀਆਈ-ਅਮਰੀਕੀ ਵੋਟਰ

5 ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਨੇ 55 ਫ਼ੀਸਦੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੂਲ ਦੇ ਵੋਟਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਏਸ਼ੀਆਈ-ਅਮਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਸਮੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 15 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜਾਂ ਕਰੀਬ 20 ਲੱਖ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਯੋਗ

ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਹਿਸਪੈਨਿਕ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ (58 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਅਮਰੀਕੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 72 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੋਟਰ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਏਸ਼ੀਅਨ-ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ

ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।' ਏਸ਼ੀਅਨ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜੋ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ (ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ) ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਏਸ਼ੀਅਨ-ਅਮਰੀਕੀ ਇੱਕਮਾਤਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਸਲੀ ਜਾਂ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਤ ਸੰਭਾਵਤ ਯੂ.ਐੱਸ. ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ (56

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਨਾਮ 44 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।' 10 ਏਸ਼ੀਆਈ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ (41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) 50 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਮ ਯੋਗ ਵੋਟਰ ਆਬਾਦੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ

ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ 82 ਫੀਸਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਦਾਅਵਾ

ਟੋਰਾਂਟੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ 2024 ਵਿੱਚ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ (ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦ) ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। 'ਪੋਲਾਰਾ ਸਟੈਟਿਸਟਿਕ ਇਨਸਾਈਟਸ' ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 52 ਫੀਸਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 24 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ ਅਤੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂਬਿਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਓਨਟਾਰੀਓ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲੋਕ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 82 ਫੀਸਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਮੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੋਲਾਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2001 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪੋਲਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਅੰਕ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ (46 ਫੀਸਦੀ) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2024 ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 38 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 8 ਫੀਸਦੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੱਗੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਕਰਿਆਨੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਿੱਤੀ ਚਿੰਤਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। 44 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖਰਚੇ, ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਹੀਟਿੰਗ ਬਿੱਲ

ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਤਣਾਅ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜੂਨ 2022 ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ 2 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕਰਿਆਨੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਮਰ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕ ਦੂਜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਹੀਟਿੰਗ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। 37 ਫੀਸਦੀ ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਣਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ, ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਘਰ ਘਰੇਲੂ ਹੀਟਿੰਗ ਤੇਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਹੀਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਣਾਅ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। 18 ਤੋਂ 34 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, 45 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਣਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 65 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 19 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਹੀ।

ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਮਰਥਨ ਤੇ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਉੱਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ। 13 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭੀੜ (ਫਲਸਤੀਨ ਏਕਤਾ ਅੰਦੋਲਨ) ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ. ਸੀ. ਦੇ ਫ਼ਰੀਡਮ ਪਲਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਬਿਡੇਨ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਇਸ ਭੀੜ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ, ਯੈਮੀਨੀ, ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਪੋਂਟੋ ਰੀਕਨ ਦੇ ਝੰਡੇ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਗੇਟ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਾਰਚ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਸਲਿਮ ਟਾਸਕ ਫ਼ੋਰਸ ਆਨ ਫਲਸਤੀਨ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਡੇਨ ਦੇ

ਵਿਵੇਕ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੌੜ ਤੋਂ ਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਦਰੰਪ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਮਰਥਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਿਵੇਕ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਆਇਰਵਾ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਕਾਕਸ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2023 ਵਿੱਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ

ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਸਨ।

ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ। ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਟਰੰਪ ਨੇ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਸਨ ਅਤੇ

ਉਹ ਜਿੱਤ ਗਏ ਸਨ। ਭੀੜੇ ਦਿਨੀਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਇਰਵਾ ਕਾਕਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਇਰਵਾ ਕਾਕਸ ਲਈ, ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਖਾਇਆ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਦੀ

ਦੌੜ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਹੇ ਹਨ। 38 ਸਾਲਾ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਆਇਰਵਾ ਕਾਕਸ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਵੇਕ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੇਰਲ ਦੇ ਪਲੱਕੜ ਤੋਂ

ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ, ਓਹੀਓ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਵੇਕ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਹਾਰਵਰਡ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯੇਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਵਿਵੇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਪੂਰਵਾ ਵੇਕਸਨਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ, ਓਹੀਓ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਸਰਜਨ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਨੇ 2022 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ 30 ਲੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ 'ਵੋਟਿੰਗ' ਅਧਿਕਾਰ

ਲੰਡਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਾਲ 2024 ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਭਾਰਤ, ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ (ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ) ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ 30 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਐਕਟ 2022 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਜਨਮਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਇਹ 1928 'ਚ ਪੂਰਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਚੋਣ ਫਰੇਂਚਾਇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀਮਾ ਮੰਗਲਵਾਰ, 16 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਆਨਲਾਈਨ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਇਹ ਯੂ.ਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੋਟਰ ਡਾਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਕਸੀ ਵੋਟ ਲਈ

ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਲਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ 'ਵੋਟਸ ਫਾਰ ਲਾਈਫ' ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਅਬਰੋਡ,

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਨੈਟਵਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ

ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਮਾਈਕਲ ਗੋਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਨੋਤਾ ਚੁਣ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਿਚਰਡ ਹੋਲਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।' ਇਹ ਨਵਾਂ

ਨਿਯਮ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਫਰਾਂਸ, ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਗਲੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵਜ਼ ਅਬਰੋਡ' ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ 'ਵੋਟਸ ਫਾਰ ਲਾਈਫ' ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕਲ ਗੋਵ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।'

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਚਰਚਾ

ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਲੰਗਰ, ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ ਨੇ। ਲੰਗਰ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਜਿਥੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਤ- ਪਾਤ, ਧਰਮ, ਉਚ-ਨੀਚ, ਤੇ ਬਿਨਾ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਇਹ ਲੰਗਰ ਦੀ ਪਿਰਤ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਰਹੇਗੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲੰਗਰ ਅਤੱਟ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਲੰਗਰ ਇੱਕ ਫ਼ਾਰਸੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ਹੈ 'ਦਾਨ ਘਰ', ਜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੇ ਲਈ

ਜਗ੍ਹਾ। ਲੰਗਰ ਬਰਾਬਰੀ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ, ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਮੌਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀਆਂ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਮਿਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਲੰਘੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਹੜੀ ਅਤੇ ਮਾਘੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੰਗਰ ਲੈਂਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ।

ਅੱਜ ਦੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਸਤੂ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਢਾਬਿਆਂ-ਹੋਟਲਾਂ 'ਤੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਲੰਗਰ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲੰਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਹ, ਕਾਫ਼ੀ, ਦੁੱਧ, ਪ੍ਰਸਾਦੇ, ਪ੍ਰਸਾਦਿ, ਜਲੇਬੀਆਂ ਆਦਿ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਏ ਗਏ। ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਸੀ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭੂਚਾਲ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭੁੱਖੇ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾ ਕੇ ਜੋ 20 ਰੁਪਏ

ਦੀ ਐਫ਼ ਡੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਜ਼ ਨਾਲ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਯੋਧਿਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਮੌਕੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਮੋਹਭੰਗ, ਪਰਮਿਟ 'ਚ 86 ਫੀਸਦੀ ਗਿਰਾਵਟ

ਓਟਾਵਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਉਕਤ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਮਿਲਰ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਅਪਲਾਈ

ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਲਗਭਗ 86

ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਨੇ 41 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਮਿਲਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਜਗਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਘੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਚ ਲੱਗੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ 41

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿਛਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 14,910 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਪਰਮਿਟ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਰਮਿਟ ਪਿਛਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 86 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਗਏ। ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ 1,08,940 ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 14,910 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਓਟਾਵਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੀ. ਗੁਰੂ ਉਬਰਾਮਨੀਅਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਸਟਲ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚ 13.64 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ

ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ 2022 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ

ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 41 ਫੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀ (2,25,835 ਵਿਦਿਆਰਥੀ) ਸਨ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਲਗਭਗ 22 ਬਿਲੀਅਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਯਾਨੀ 16.4 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਕਮ 13.64 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

ਅੰਕੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮਿਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਰਣਗੇ? ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਣਤੀ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਮਨਪਸੰਦ ਸਥਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਟੈਸਟ 'ਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵਧੀ ਦਰ

ਕੈਨਬਰਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਚਾਰਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਵਧੀ ਹੈ। ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਮਾਚਾਰ ਏਜੰਸੀ ਸਿਨਹੂਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਊਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਈ 2022 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2023 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 288,603 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 101,000 ਤੋਂ ਵੱਧ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਫੇਲ ਹੋਏ। ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 2017 ਅਤੇ 2021 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 684,208 ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ

ਫੇਲ ਹੋਏ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ 20 ਬਹੁ-ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਥਾਈ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਪਰ ਤਿੰਨ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਐਂਡਰਿਊ ਗਾਈਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਟੈਸਟ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਸਿਸਟਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਰਕਾਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨਾਗਰਿਕਤਾ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਟੈਸਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 1.5 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ: ਯੂ.ਐਨ.ਓ.

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਲੰਘੇ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਸਮੇਤ ਸਿਹਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 2024 ਵਿੱਚ 1.5 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 300 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਡਬਲਯੂ. ਐਚ.ਓ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਟੇਡਰੋਸ ਅਡਾਨੋਮ ਨੇ ਜਨੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਂਚ ਇਵੈਂਟ 'ਤੇ ਕਹੀਆਂ। ਡਬਲਯੂ. ਐਚ.ਓ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਸਾਲ 87 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ 1.5

ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਟੇਡਰੋਸ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜਲਵਾਯੂ ਸੰਕਟ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਹੋਰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਕੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਭੁੱਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮ ਕਰਕੇ ਘਾਤਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਤਕ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਹਮਾਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

22 ਲੱਖ ਗਾਜ਼ਾ ਵਾਸੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਸੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਤੇਲ ਅਵੀਵ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ 1200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। 9 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 13 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ 19 ਲੱਖ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ 500 ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਿਰਫ਼ 120 ਟਰੱਕ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ 23 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 22 ਲੱਖ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਹਿਮਦ ਅਲਖਤਿਬ

ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਜ਼ਾ ਨੂੰ ਭੁੱਖਮਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟੁੱਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਕਾਰਨ ਰਾਹਤ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣੀ ਸੁਡਾਨ ਅਤੇ ਡੀ. ਆਰ. ਕਾਂਗੋ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਮਿਸਰ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀਤਾ ਐਲਾਨ

ਤੇਲ ਅਵੀਵ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫ਼ੀਆ ਕੋਰੀਡੋਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜੋ ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰਹੱਦ ਉਪਰ ਇੱਕ 14 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਪੱਟੀ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੱਖਣੀ ਗੇਟ ਰਾਹੀਂ ਫ਼ੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਭੂਮੱਧ ਸਾਗਰ ਤੱਟ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰਾਫ਼ਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕਰਾਸਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ

ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿਸਰ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਫਲਸਤੀਨੀ ਐਨਕਲੇਵ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਿਸਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫ਼ੀਆ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਿਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫ਼ੀਆ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 1979 ਦੀ ਮਿਸਰ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੰਧੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਿਸਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਹਿਮਦ ਅਬੂ ਜੈਦ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ

ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੰਡ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੁੱਟਬਾਲ ਲੀਗ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ ਸਿਫ਼ਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੱਖਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਠੰਡ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਕਟਿਕ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਕਾਰਨ 4 ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਤੂਫ਼ਾਨ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਕਾਰਨ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੁੱਟਬਾਲ ਲੀਗ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਤਾਪਮਾਨ ਸਿਫ਼ਰ ਤੋਂ 17 ਸੈਲਸੀਅਸ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੌਸਮ ਸਬੰਧੀ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਟੈਕਸਾਸ 'ਚ ਵੀ ਠੰਡ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੋਂਟਾਨਾ ਅਤੇ ਡਕੋਟਾ 'ਚ ਤਾਪਮਾਨ ਸਿਫ਼ਰ ਤੋਂ 56 ਸੈਲਸੀਅਸ

ਦਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਉਥ ਡਕੋਟਾ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਅਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਦੀ

ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਬਫ਼ੇਲੋ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੋ ਫੁੱਟ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਮੌਸਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਸੋਮਵਾਰ ਤੱਕ ਬਫ਼ੇਲੋ ਬਿਲਸ-ਪਿਟਸਬਰਗ ਸਟੀਲਰਸ ਐੱਨ.ਐੱਫ. ਐੱਲ. ਪਲੇਆਫ਼ ਗੇਮ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਫ਼ੇਲੋ 'ਚ 48 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਵਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਇੰਚ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਬਰਫ਼ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਲਜ

ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੌਸਮ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜੈਕ ਟੇਲਰ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ ਮੌਸਮ ਕਾਰਨ ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਓਰੇਗਨ ਵਿੱਚ 100 ਦਰੱਖਤ ਡਿੱਗ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਦਰੱਖਤ ਇੱਕ ਘਰ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਕੌਣ ਹਨ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ ?

ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂ. ਕੇ. ਨੇ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ

ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਯਮਨ ਵਿੱਚਲੇ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਦਾ ਯਮਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮਾਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਹਿਯੋਗੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਮਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੱਛਮ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਦੇਸ਼ ਇੱਕਜੁੱਟ ਦਿਖ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਰਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਹਮਲੇ ਉਸ ਦੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਬਹਿਰੀਨ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਹੂਤੀ ਡਿਪਟੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਯੂ.ਐੱਸ. ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਨੂੰ ਇਸ

ਲਾਲ ਸਾਗਰ 'ਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਨ ਇਹ ਹਮਲੇ: ਬਾਈਡਨ

ਯੂ. ਐੱਸ. ਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋੜਨਾ ਪਵੇਗਾ: ਹੂਤੀ ਡਿਪਟੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋੜਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਹੂਤੀ ਬਾਰੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਹਮਾਸ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਸ਼ਿਪਿੰਗ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਹੂਤੀ ਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਹੂਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ?

ਹੂਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਇੱਕ ਫ਼ੌਜੀ ਵਿਦਰੋਹ ਹੈ ਜੋ 2004 ਵਿੱਚ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੂਤੀ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ ਜੋ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਯਮਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ੈਦੀ ਸ਼ੀਆ ਹੂਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਯਮਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ੈਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹੁਸੈਨ ਬਦਰੇਦੀਨ ਅਲ-ਹੁਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੜਾਈ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਯਮਨ ਦੇ ਸਾਦਾਹ

ਗਵਰਨੋਰੇਟ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਪਰ ਕੁਝ ਲੜਾਈ ਗੁਆਂਢੀ ਗਵਰਨੋਰੇਟਸ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਜੀਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ।

2014 ਵਿੱਚ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਨਾ ਉੱਤੇ ਹੋਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਊਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ

ਨਾਲ ਵਿਦਰੋਹ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਹੂਤੀ ਨੂੰ ਇਰਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੇਬਨਾਨ ਦੇ ਸ਼ੀਆ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਮੂਹ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਵਾਂਗ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 3,77,000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ 40 ਲੱਖ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਹੂਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਹੂਤੀ ਲਹਿਰ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਸਾਰ ਅੱਲਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੀਆ ਇਸਲਾਮੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜੋ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਉਭਰਿਆ

ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੁਸੈਨ ਬਦਰੇਦੀਨ ਅਲ ਹੂਤੀ, ਇੱਕ ਯਮਨ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਜ਼ੈਦੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੂਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਯਮਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੂਜੀ ਨੇ ਛੱਡੀ ਰਾਜਗੱਦੀ, ਫ੍ਰੈਡ੍ਰਿਕ ਦਸ਼ਮ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਾਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ

ਕੋਪਨਹੇਗਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਯੁਵਰਾਜ ਪ੍ਰਿੰਸ ਫ੍ਰੈਡ੍ਰਿਕ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਡ੍ਰਿਕ ਦਸ਼ਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਾਜਾ ਐਲਾਨਿਆ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੂਜੀ ਵੱਲੋਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਗੱਦੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਣੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੂਜੀ (83) ਦੇਸ਼ ਦੇ 900 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਹਾਕਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜਗੱਦੀ ਛੱਡੀ। ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜੇ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਨਾਰਡਿਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ

ਹੋਈ ਹੈ। ਮਾਰਗਰੇਟ ਨੇ ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨਬਰਗ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਡੈਨਿਸ਼ ਕੈਥੋਲਿਕ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਹਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਅਸਤਬਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡੈਨਿਸ਼ ਸੰਸਦ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਟੇ ਫ਼ਰੈਡਰਿਕਸਨ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹਿਲ ਦੀ ਬਾਲਕੋਨੀ ਤੋਂ ਫ਼ਰੈਡਰਿਕ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਐਲਾਨਿਆ। ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰਗਰੇਟ ਨੇ ਫ਼ਰੈਡਰਿਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਰੱਬ ਰਾਜੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ'।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਲੰਡਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਮੇਦਿਕ ਵਿਖੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਜਿਸ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਛਪਾਈ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸਿੱਖ

ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
ਯੂ. ਕੇ. ਵੱਲੋਂ
ਜਥੇਦਾਰ
ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ
ਨੂੰ ਅਪੀਲ

ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਵਾਈ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਲਿਆਉਣਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ

ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰੀਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਛਪਾਈ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਦੁਪਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਿਆ ਸਿੰਘ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਹੇੜੂ, ਭਾਈ ਲਵਜ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲੇਵਾਲ, ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਯਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕੈਸਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਮੋਟਪਾ

ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਖੁਲਾਸਾ

ਵਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲੱਡ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲੱਡ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀਪਲ ਮਾਏਲੋਮਾ (ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਕੈਂਸਰ) ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਧਿਐਨ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਜ਼ਨ, ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਲੱਡ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੋਨੋਕਲੋਨਲ ਗੇਮੋਪੈਥੀ ਆਫ ਅਨਡੇਰਮਾਈਡ ਸਿਗਨਿਫਿਕੈਂਸ (ਐੱਮ.ਜੀ.ਯੂ.ਐੱਸ.) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਲਾਜ਼ਮਾ ਸੈੱਲ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਪੈਦਾ

ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਮਲਟੀਪਲ ਮਾਏਲੋਮਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐੱਮਜੀਯੂਐੱਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲੱਡ ਵਿੱਚ ਐੱਮ.ਜੀ.ਯੂ.ਐੱਸ. ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜ ਬਲੱਡ ਐਂਡਵਾਂਸ ਜਰਨਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ 'ਚ 2628 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀ ਮਾਏਲੋਮਾ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਟੀਮ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਇਆ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮੋਟੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐੱਮ.ਜੀ.ਯੂ.ਐੱਸ. ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਆਮ ਵਜ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ 73 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਵਧੀ ਤਾਕਤ, ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 62 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਵੀਂ ਰੈਂਕਿੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ 80ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 62 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੇਠਲੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 6 ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕ 194 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 28 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਲੋਕ 29 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਦੇ ਲੋਕ 31 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਨੰਬਰ ਯਾਨੀ 101ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ 34 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਔਟਰੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 10 ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਰਾਬ ਦਰਜੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇਪਾਲ, ਫਲਸਤੀਨ, ਸੋਮਾਲੀਆ, ਯਮਨ, ਇਰਾਕ, ਸੀਰੀਆ, ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਕ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਲੀਬੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤੀ :

ਅੰਗੋਲਾ, ਬਾਰਬਾਡੋਸ, ਭੂਟਾਨ, ਵਿਨਸੇਟ, ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ, ਬਾਈਲੈਂਡ, ਤਿਮੋਰ, ਬੋਲੀਵੀਆ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਵਰਜਿਨ ਆਈਲੈਂਡ, ਬੁਰੰਡੀ, ਕੰਬੋਡੀਆ, ਕੇਪ ਵਰਡੇ ਆਈਲੈਂਡ, ਕੋਮੋਰੋ ਆਈਲੈਂਡ, ਕੁੱਕ ਆਈਲੈਂਡ, ਜਿਬੂਟੀ, ਡੋਮਿਨਿਕਾ, ਅਲ ਸਲਵਾਡੋਰ, ਇਥੋਪੀਆ, ਫਿਜੀ, ਗੈਬਨ, ਗ੍ਰੇਨਾਡਾ, ਗੁਏਨਾ ਬਿਸਾਉ, ਹੈਤੀ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਇਰਾਨ, ਜਮਾਇਕਾ, ਜਾਰਡਨ, ਕਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ, ਕੀਨੀਆ, ਕਿਰੀਬਾਤੀ, ਲਾਓਸ, ਮਕਾਉ, ਮੈਡਾਗਾਸਕਰ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਮਾਲਦੀਵ, ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਈਲੈਂਡ, ਮੌਰੀਤਾਨੀਆ, ਮਾਰੀਸ਼ਸ, ਮਾਈਕ੍ਰੋਨੀਆ, ਮੌਂਟਸੇਰਾਟ, ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਨੇਪਾਲ, ਨਿਊ, ਓਮਾਨ, ਪਾਲਾਓ ਆਈਲੈਂਡ, ਕਤਰ, ਰਵਾਂਡਾ, ਸਮੋਆ, ਸੇਨੇਗਲ, ਸੇਸ਼ੇਲਸ, ਸੀਏਰਾ ਲਿਓਨ, ਸੋਮਾਲੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ, ਸੇਂਟ ਕਿਟਸ ਅਤੇ ਨੇਵਿਸ, ਸੇਂਟ ਲੂਸੀਆ, ਸੇਂਟ

ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਹਨ 6 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ

ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਸਪੇਨ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਬਣੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਕੁੱਲ 6 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ 2024 ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, 227 ਵਿੱਚੋਂ 194 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀਜ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਸਪੇਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਰਗੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹਨ।

2024 ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ

ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਇੰਡੈਕਸ 'ਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਨ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ 'ਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 10 'ਚ ਸਥਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ 'ਚ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਫ਼ਿਨਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਵੀਡਨ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ

ਦੇਸ਼ 193 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਸਟਰੀਆ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਆਇਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਸ਼ 192 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣੇ ਯੂਕੇ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ 'ਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਛੇਵੇਂ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੋ ਸਥਾਨ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਕੇ 191 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀਜ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦਰਜਾ 2024 ਹੈਨਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੂਚਕਾਂਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ 80ਵੇਂ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸਵੱਛ ਸਰਵੇਖਣ: ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਐਲਾਨਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਵੱਛ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਮੰਡਪਮ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਸਵੱਛਤਾ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 39ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 16 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਹਾਲੀ, ਅਬੋਹਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਟਾਪ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੋਹਾਲੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ 13 ਅੰਕਾਂ ਦਾ

ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ 82ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਬੋਹਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 105ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 132ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬਠਿੰਡਾ ਇਸ ਵਾਰ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 121ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ 446 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਨੂੰ 142ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 9500 ਵਿੱਚੋਂ 5181.80 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ

ਹਨ। ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 45 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ 32ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਪਦੰਡ ਉਦੋਂ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 7050 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4069.76 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਵੱਛ ਸ਼ਹਿਰ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ

ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਵੱਛ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਮੰਡਪਮ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਐਲਾਨਿਆ

ਗਿਆ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਰਭੀ ਮਲਿਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਮਨੋਜ ਜੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ 200 ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ 1 ਤੋਂ 11ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ 9500 ਵਿੱਚੋਂ 4924 ਭਾਵ 52 ਫੀਸਦੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ 2020 ਵਿੱਚ 87 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ, 2021 ਵਿੱਚ 54 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਅਤੇ 2022 ਵਿੱਚ 69 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ

ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਾੜਾ ਰਿਹਾ।

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੰਗਾ ਅਤੇ ਬਲਾਚੌਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। 25 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਅੰਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੰਗਾ 20ਵੇਂ ਤੋਂ 15ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਬੰਗਾ ਨੇ 9500 ਵਿੱਚੋਂ 4925 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲਾਚੌਰ 79ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਤੋਂ 50ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਲ 4001 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਰਾਹੋਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ 83ਵਾਂ ਰੈਂਕ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕੁੱਲ 3693 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ 'ਚ ਉਪਲਬਧ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਜਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਖ਼ੁਲਾਸਾ 'ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਆਫ਼ ਦ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਜ਼' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਛੋਟੇ ਕਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਖੋਜ ਲਈ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ 'ਚੋਂ ਲਗਭਗ 2,40,000 ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਾਏ ਗਏ

(1 ਲੀਟਰ) ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2,40,000 ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਲਾਸਟਿਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਿਹਤ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ

ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੋਤਲਬੰਦ ਪਾਣੀ 'ਚ

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਨਾ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਢਾਈ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੈਨੋਪਲਾਸਟਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੈਨੋਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਿਛਲੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ 10 ਤੋਂ ਸੌ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਕ੍ਰੋਪਲਾਸਟਿਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਕਣ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹਰ ਥਾਂ, ਧਰੁਵੀ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਤੱਕ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਆਫ਼ ਦ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਜ਼ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨੈਨੋਪਲਾਸਟਿਕ 'ਤੇ

ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਾਈਕ੍ਰੋਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਕਣ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਨਵੀਂ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬੋਤਲਬੰਦ ਪਾਣੀ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਖਮ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਤੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਔਸਤਨ ਇੱਕ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ 2.40 ਲੱਖ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਯੋਗ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ 10 ਤੋਂ 100 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ।

ਮਾਈਕ੍ਰੋਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਉਲਟ ਨੈਨੋਪਲਾਸਟਿਕਸ ਇੰਨੇ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅੰਤੜੀਆਂ ਤੇ ਫੇਡੜੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਿੱਧੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਰਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦਿਲ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਸੈੱਲ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾੜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਕੇ ਅਣਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਚ ਵੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗਰਭਵਤੀ ਮਾਵਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਕਿ ਨੈਨੋਪਲਾਸਟਿਕ ਇੰਨਾ ਛੋਟਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਫੇਡੜੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਣ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਰਲ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੋਦੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ 45 ਸਾਲਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀਤਾ ਧੁੰਦਲਾ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ 10 ਸਾਲਾ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕਰਜ਼ਾ 205 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਹੋਇਆ

ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਯੂਥ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ

ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਦੋਂ 2014 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਸਿਰ 55 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੋਦੀ ਦੇ 10 ਸਾਲਾ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਅੱਜ ਇਹ 205 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 22 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ 80 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ 5 ਕਿਲੋ ਅਨਾਜ ਉੱਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ 45 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕਤਾਰਾਂ ਬੰਨ੍ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਫਰਾਂਸ ਨੇ 303 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ

ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਉਸ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਢੰਡੇਰਾ ਪਿੱਟਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਮੋੜੇ ਗਏ ਜਹਾਜ਼ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਕੇਂਦਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਏਜੰਟ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯਾਤਰੀ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦੱਸ ਕੇ ਪਨਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਦਰਅਸਲ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਜਹਾਜ਼ ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ (ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ.) ਨੇ 14 ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਰੋਕੇ ਗਏ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 10 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 14 ਵਿੱਚੋਂ

ਤਿੰਨ ਏਜੰਟ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡਿਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਦੁਬਈ ਗਏ 66 ਯਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਇਹ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ।

ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕਿਪਟ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਬਾਰਡਰ ਕੰਟਰੋਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, 'ਜੇਕਰ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ

ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਕੇ.ਪੀ. ਨਾਇਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜੈਂਡ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਚਾਰਟਰ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਭਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੱਗੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ, ਕੁਝ ਖਾੜੀ ਮੁਲਕਾਂ, ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਕੈਨੇਡਾ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਲਾਓ ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਸਿਫ਼ਰ ਕਾਲ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰੁਮਾਨਿਆਈ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੇਵੱਸੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ

ਕਿਹਾ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੁਕਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 'ਸਾਡੇ ਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨਿਆਂ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਘੱਟ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ। ਵੈਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫ਼ੌਰੀ ਵਿਆਪਕ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦਲਾਲਾਂ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੋਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਦੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਫਲੇ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਗਰੀਸ ਤੇ ਇਟਲੀ ਨਾਲ ਸਸਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ

ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੌਮੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮ, ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਅਤੇ ਨੇਸ਼ਨ-ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਧਾਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ-ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਯੂਰਪ ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੋਣੀ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਅਸਰ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੱਡੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਰਚਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਤਨ ਸਿੱਖ ਇਸ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰਕ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ 500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਕੋਡ ਜਾਂ ਸਤਲੁਜ ਫੋਂਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਈ ਮੇਲ : asrimes@gmail.com

ALL STATE INSURANCE

ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸੂਰੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ ਇੱਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

AUTO HOME LIFE HEALTH BUSINESS

Avninder Singh
Insurance Specialist, CA --LIC: #0822501
Phone : (510) 441-7490
(877) 441-7490
FAX : (510) 441-2537
ADDRESS : 30042 MISSION BLVD SUITE #221, HAYWARD, CA 94544

CAPITAL SERVICES

INSURANCE VEHICLE REG. IMMIGRATION NOTARY PUBLIC LIVE SCAN

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

AUTO • HOME • TRUCK • BUSINESS • LIFE • MEDICAL

ਪਾਸਪੋਰਟ / ਵੀਜ਼ਾ • ਉ ਸੀ ਆਈ • ਸਰੈਂਡਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ • ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ • ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ • ਸਿਟੀਜ਼ਨ • ਵਸੀਅਤ • Living Trust • ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ • Legal Documents The Attorney has 25 years of experience in your favor for all legal services.	Vehicle Registration (Approved by CA DMV) • ਕਾਰ ਸਟਿੱਕਰ ਸਲਾਨਾ • ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ • ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ ਸਟਿੱਕਰ • ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਹੀਕਲ • Vin Verification LI: 43779	Other Services • Live Scan / Fingerprints • Covered California. • Drug Testing • Alcohol Test • Notary Services • International Driver Lic. LI: 600947
---	---	--

Office Ph.(916) 427-4321
6624 FLORIN ROAD, SACRAMENTO CA, 95828
FAX: 916)258-0441, Cell: (916)308-7997
Email: sacramento99@yahoo.com Website: www.capitalservices.us

CAPITAL DRUG TESTING

Drug and Alcohol Test

DOT / NON DOT

PRE EMPLOYMENT - RANDOM POST ACCIDENT - REASONABLE SUSPICION

Services: DOT Random Prog., FMCSA Clearinghouse, DOT Supervisor Training, SAP Classes Etc.

Lab. Ph:(916) 680-9293
6624 Florin Road
Sacramento CA, 95828
Email: capitaldrugtest@gmail.com
Website: www.capitaldrugtest.com

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬਸਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਝਟਕਾ !

ਸੁਪਰੀਮੋ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਐਲਾਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ

ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਬਾਦਲਕੇ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਮੁੜ ਉਤਾਵਲੇ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਮੁਖੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਦਰਅਸਲ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ (ਬਸਪਾ) ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 68ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਸਪਾ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਲੜੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ, ਪੰਜੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੋਝੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੇਗੀ। ਇਹ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੜੇਗੀ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਬਸਪਾ ਢੁਕਵੀਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਸਪਾ ਦਾ ਜਿਹੜੇ-ਜਿਹੜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਸਪਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ

ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਗਰੀਬਾਂ, ਅਣਗੌਲੇ ਵਰਗਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ ਲੜੇਗੀ।

ਉਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਨ ਕਿ ਕੁਝ ਗੱਠਜੋੜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ 'ਇੰਡੀਆ' 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਗੱਠਜੋੜ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਬਸਪਾ ਵਿਚਾਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗਿੜੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਸਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ

ਦਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਝਟਕੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭਖ ਗਈ ਹੈ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਵਿਚਾਲੇ ਗਠਜੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਟ ਮਿਲੀ ਸੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿੜਤਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ-ਬਸਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਅਕਾਲੀ-ਬਸਪਾ ਗੱਠਜੋੜ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਸਪਾ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ

ਕਾਂਗਰਸ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਹਮਖਿਆਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ

'ਇੰਡੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਦੁੱਟੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬਸਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਲੜਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ 'ਇੰਡੀਆ' ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਭਾਜਪਾਈ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਸਪਾ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ 'ਚ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਹਿਮ ਸੂਬੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਉਭਰਨ

ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਧਰਮਨਿਰਪੱਖ ਹਮਖਿਆਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਵਾਈ.ਐੱਸ.ਆਰ. ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ, ਤਿਲਗਾਨਾ 'ਚ ਭਾਰਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ 'ਚ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ ਜੇ.ਡੀ.ਐੱਸ. ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਬਸਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਹਿਮ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਜਪਾ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਮੁੜ ਸਾਂਝ ਨਾ ਪਈ ਤੇ ਕਿਤੇ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝ ਨਾ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਸਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ-ਬਸਪਾ ਗੱਠਜੋੜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਮੇਲਾ ਮਾਘੀ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਸਪਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗਿਲਾ-ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਉੱਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨਾ ਚੱਲਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਸਥਾਈ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ 16 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ.) ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾਉਂਦਿਆਂ 16 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਟਰੈਕਟਰ, ਵਾਹਨ ਪਰੇਡ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲੁੱਟ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣਗੇ ਉਥੇ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਰੇਡ ਕਰਨ

ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਦਲਵੀਂ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਡਟਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ. ਦੀ ਕੌਮੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਰਾਜਾਰਾਮ (ਬਿਹਾਰ), ਡਾ. ਸੁਨੀਲਮ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੋਵਾਲ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ, ਰਾਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬੁਰਜ ਗਿੱਲ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਕੇਰਲਾ), ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਗੜ੍ਹ, ਸਤਿਆਵਾਨ (ਹਰਿਆਣਾ), ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ (ਉਤਰਾਖੰਡ), ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੈਨ (ਹਰਿਆਣਾ) ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਪੀਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸਰਬਸਦਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 357ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸਈ ਰਹਿਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ, ਵਿਦਵਾਨ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਾਹ-ਦਿਸ਼ੇਰੇ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸੰਸਾਰੀ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਕਲਿਆਣ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀਤੀ।

ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਵੇਖਿਆਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਾਰੀ ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਅਦੁੱਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਸਰੋਤ ਰਹੇਗਾ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਬਾਣੀ-ਬਾਣੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨ ਦੀ ਅਪੀਲ

'ਐਕਸ' ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਖਾਤਾ ਬੰਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਐਕਸ/ਟਵਿੱਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਮਗਰੋਂ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਫ਼ਰਜ਼ੀ/ਪੈਰੋਡੀ ਖਾਤੇ @SGPCAmritsar ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸ. ਹਰਜੋਤਨ ਸਿੰਘ ਵਕਤਾ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਪੈਰੋਡੀ ਖਾਤੇ ਰਾਹੀਂ ਐਕਸ/ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲੀ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ

ਮਗਰੋਂ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਐਕਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ. ਵਕਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਸ/ਟਵਿੱਟਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ੀ/ਪੈਰੋਡੀ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਰਪਣ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ

ਮੋਦੀ ਨੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਨੂੰਨ

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 350

ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੋਦੀ

ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਕੱਢੀ ਰੈਲੀ

6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਥਾਨ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਉੱਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੰਗਠਿਤ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਮਲਲਾ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਸਥਾਈ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਨੂੰਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹਨ। 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਰਾਮ ਨਗਰੀ ਸਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅਭੀਸ਼ੇਕ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ

➤ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਹਿਸ਼ਤ 'ਚ

➤ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕਿ ਉਦਘਾਟਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ' ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਟੇਸਲਾ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਲਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਲਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਝੰਡੇ ਫੜੇ ਅਤੇ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ', 'ਰਾਮ ਲਕਸ਼ਮਣ ਜਾਨਕੀ' ਅਤੇ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਕੀ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸੁਣੇ ਗਏ। ਲਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ 350 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਵਰਜੀਨੀਆ ਅਤੇ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਪਲ ਹੈ। ਮਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ-

ਅਮਰੀਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ 'ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ' ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਯੂ.ਐਸ. ਚੈਪਟਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। 10 ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰਡਿੰਗ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਟੈਕਸਾਸ, ਇਲੀਨੋਇਸ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਨਿਊਜਰਸੀ ਅਤੇ ਜਾਰਜੀਆ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਬੋਰਡ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ' ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਕਈ ਕਾਰ ਰੈਲੀਆਂ

ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਮੰਦਰ ਮਹਾਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੋਜਰਾਜ ਘੁਰਬਿਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੰਦਰ ਰਾਮਾਇਣ ਜਾਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮਨਾਉਣਗੇ। ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਘ-ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸੱਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਜੋੜਿਆਂ ਉੱਪਰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਹਮਲੇ ਤੇ ਗੈਂਗ ਰੇਪ ਜਾਰੀ

ਸੱਤ ਜਣਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੈਂਗਰੇਪ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ

ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਗਰੋਹ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਕੋਈ ਡਰ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੰਘੀ ਅੱਠ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਲੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਘੇ ਵੀਰਵਾਰ ਸੱਤ ਜਣਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੈਂਗਰੇਪ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ

ਮੁਟਿਆਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜੋ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੇ ਹਾਵੇਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਮਰਾ ਬੁੱਕ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕਈ ਬੰਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਿਸੇ ਸੁੰਨੀ ਥਾਂ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੈਂਗਰੇਪ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਬੇਲਗਾਵੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਡਿਰਕਿਆਂ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨਾਲ 17 ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਧਾੜ ਨੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਕਿੰਨੀ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਪੁੱਛਿਆਂ ਦੱਸਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਜਾ ਦਬੋਚਦੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਭੱਟ ਭਰਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਗਏ ਸਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਰੋਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 500 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਡੋਦਰਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਵਾਰ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਲੜੇਗੀ ਚੋਣਾਂ

400 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦਾਅਵਾ

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ। ਭਾਵ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 284 ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ 'ਚ 303 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ 400 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਸੀਟਾਂ ਛੁਡਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਝਾਰਖੰਡ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਆਲ ਝਾਰਖੰਡ ਸਟੂਡੈਂਟ ਯੂਨੀਅਨ (ਆਜਸੂ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 14 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਖੁਦ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਇੱਕ ਸੀਟ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਨੂਮਾਨ ਬੈਨੀਪਾਲ ਲਈ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸੋ, ਸੂਬੇ

ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 25 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਇਕੱਲਿਆਂ ਲੜੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਜਨਨਾਇਕ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਭਾਜਪਾ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਵੀ ਚਾਰ ਛੋਟੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ 9-10 ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ 10 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ 25 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਲੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ 30 'ਤੇ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਕੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਗੇ?

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੀਰਥ ਕਸ਼ੇਤਰਾ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ 2 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਅਚਾਨਕ ਫ਼ਿਰ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਮਿਲੇ

ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ 'ਧੀਰੇ ਚਲੋ' ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ.ਪੀ. ਨੱਡਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਪਰ ਹੁਣ ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ

ਭਗਵੰਕਰਨ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਸ਼ਰਥ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਰੱਬ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇ।

ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਇਸ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚੋਂ 75 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਛੱਡਿਆ ਪੰਜਾਬ

ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ, ਜਾਇਦਾਦ, ਸੋਨਾ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਵੀ ਵੇਚ ਰਹੇ ਨੇ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਚਾਲੀਵਾਲ
99142-58142

- ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਧਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ
- ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਲ ਜਾਣ ਦਾ ਵਧਿਆ ਰੁਝਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਘੁੰਮਣ ਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾੱਘ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਖਾਹਿਸ਼ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਰ ਨੌਕਰੇ-ਆਈਲੈਟਸ ਸੈਂਟਰ ਵਧੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਨਰੋਲਮੈਂਟ ਘਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਖਾਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸ ਬਹੁਤੇ ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹਨ। ਹਰ ਬੱਚਾ, ਬਾਰੂਵੀਂ ਜਮਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਡ ਲੈ ਕੇਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਕਿੱਲ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕੋਰਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਕੰਮ ਆਈਲੈਟਸ ਸੈਂਟਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਏ-ਗਏ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕਰਵਾਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਧੱਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੀ. ਆਰ. ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੁਰਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪਈ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੂਬੇ ਦੇ 13.34 ਫੀਸਦੀ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਝੇਲ (20.51 ਫੀਸਦੀ) ਹੁਣ ਮੋਹਰੀ ਹਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਮਲਵਈ (14.28 ਫੀਸਦੀ) ਅਤੇ ਤੀਜੇ 'ਤੇ ਦੁਆਬੀਏ (11.27 ਫੀਸਦੀ) ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 2023 ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਭਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਸਤਨ 15 ਤੋਂ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ

ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਹੁਨਰਮੰਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ 30 ਤੋਂ 35 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਝੱਲਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਰਿਸ਼ਰਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 42 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ 16, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 10, ਇਟਲੀ 6, ਯੂਰੋਪ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ 3-3 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ 74 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ 2016 ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰ, ਜਾਇਦਾਦ, ਸੋਨਾ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟਰੈਕਟਰ ਵੀ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਧਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਪਰਵਾਸ ਦੇ

ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 42 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਦੇਸ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 16 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਦੁਬਈ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 10, ਇਟਲੀ 6, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ 3-3 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੋਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 74 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਮਿਤ ਗੁਲੇਰੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 65 ਫੀਸਦੀ ਜਦਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 35 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਲਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ, ਉੱਦਮਤਾ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਲਾਈ ਰਾਹੀਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਸਤ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਰਿਸ਼ਰਚ ਦੌਰਾਨ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ 9,492 ਘਰਾਂ

ਦਾ ਸਰਵੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ 44 ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਿਆ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਜਿਹੜੀ ਮਿਹਨਤ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰਨ।

ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਲੜਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਧੜਾਧੜ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਗਭਗ 56 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲਏ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਧਾਰ ਲਈ ਗਈ

ਅੰਸਤ ਰਕਮ 3.13 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਉਧਾਰ ਵਿੱਚੋਂ, ਗ਼ੈਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਉਧਾਰ 38.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਉਧਾਰ 61.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਲਈ ਲਗਭਗ 14,342 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ।

ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਮੁੰਡੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ ਏਡਜ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸਰੀਰਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਏਡਜ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਔਚ-ਆਈ.ਵੀ. ਪੀੜਤ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਨ, ਉਹ ਔਚ-ਆਈ.ਵੀ. ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 'ਚ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ਾ ਟੁੱਟਣ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸੂਈ ਵਿਭਾਗ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਏਡਜ਼ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 'ਚ ਔਚ-ਆਈ.ਵੀ. ਗ੍ਰਸਤ ਕੁਝ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਏਡਜ਼ ਵੰਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰਫਾਰ ਔਚ-ਆਈ.ਵੀ. ਗ੍ਰਸਤ ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਲੁਕ-ਛਿਪ ਕੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਵਟਸਐਪ ਰਾਹੀਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਹਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਅਜਿਹੀਆਂ

ਔਚ-ਆਈ.ਵੀ. ਪੀੜਤ ਕੁੜੀਆਂ 212 ਕੈਦੀ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਟੁੱਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਸ਼ਾ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਭਾ 'ਚ 1178 'ਚੋਂ

ਟ੍ਰਾਂਸਫਿਊਜ਼ਨ ਨਾਲ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ ਸੀ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਕਦਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇੱਕ ਹੀ ਸਰਿੰਜ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਜਾਂ ਬਲੱਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਿਊਜ਼ਨ ਨਾਲ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ ਸੀ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੀ ਸਰਿੰਜ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਇਰਲ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ. ਦਿਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 2024 ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ 'ਚ 1178 ਕੈਦੀਆਂ 'ਚੋਂ 212 ਕੈਦੀ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੈਦੀ ਹਾਈ ਰਿਸਕ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਡਾ. ਦਿਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਸਿਰੋਸਿਸ ਜਾਂ ਲੀਵਰ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲਾਜ 'ਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੋਗੀ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਕਰੀਬ 85-90 ਫੀਸਦੀ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਜਥੇਦਾਰ ਕਾਉਂਕੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਗਰਾਉਂ ਥਾਣੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਜਗਰਾਉਂ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਉਂਕੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਗਰਾਉਂ ਥਾਣੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਭਾਈ ਕਾਉਂਕੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਤੇ ਸਪੁੱਤਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਕਾਉਂਕੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਜਾਇਜ਼

ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰ ਜੁਲਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਕਾਉਂਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾ ਜਾਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਅਪੀਲ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਥਾਨਕ ਡੇਰਾ ਭਾਈ ਮਸਤਾਨ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਮਾਘੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 40 ਮੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਂ, ਤਖ਼ਤਾਂ ਨਾਲ

ਜੁੜੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਾਨ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਮਾਮਲਾ ਭਾਈ ਰਾਜੇਆਣਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ ਦੀ ਫ਼ਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਸਬੰਧੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਪੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖੁਦ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿਫ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਹੁਣ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

‘ਉੱਠ ਗਏ ਨੇ ਗੁਆਂਢੋਂ ਯਾਰ, ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ’

ਰਾਜਪੁਰਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਕੀਰ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਵਿੱਚ ਰੋਟਰੀ ਭਵਨ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2024 ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਪੂਰਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਕੀਰ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ‘ਗੱਲ ਪੀੜ ਦੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਨ ‘ਤੇ ਪੀੜ ਹੰਢਾ ਕੇ ਵੇਖ’ ਸੁਣਾਈ। ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਅਤਰੇ ‘ਭਾਵੁਕ’ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏਕ ਬਾਰ ਮਿਲਤੀ ਹੈ’ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਹਿਫ਼ਲ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਿਆ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਨੇ ਰਚਨਾ ‘ਹਿੰਦੀ ਖ਼ਬਰ’ ਸੁਣਾ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਰਾਵਿੰਦਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ‘ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ’ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਬਿਆਨਿਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਣਾ ਰਾਜੇਮਾਜਰੀਆਂ ਨੇ ‘ਤੱਕ ਪੱਤਰੀ ਵਾਲਿਆ ਮੇਰੇ ਲੇਖ’ ਸੁਣਾਈ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ ਨੇ ‘ਨਵੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਵਾਂ ਸਵੇਰੇ ਵੇਖ ਰਿਹਾ’ ਗਜ਼ਲ ਸੁਣਾ ਕੇ ਗਜ਼ਲ ਦਾ ਰੰਗ ਭਰਿਆ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ‘ਬੱਲੇ ਓ ਪੰਜਾਬੀਆਂ’ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਹਿਫ਼ਲ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਦਿੱਤਾ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਲਾਭਾ ਨੇ ‘ਲੱਖ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤੈਨੂੰ, ਤੂੰ ਇੱਕ ਨਾ ਮੰਨੀ ਮੇਰੀ’ ਸੁਣਾਈ। ਸੁਨੀਤਾ ਦੇਸ ਰਾਜ ਨੇ ‘ਧੀ ਬਾਪ ਦਾ ਮਾਣ ਹੋਰੀ’ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਝੁਮਣ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ ‘ਲੱਕੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿਮਾਗ ਮਿੱਤਰੇ, ਕੰਮ ਦਿਲ ਕੋਲੋਂ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ’, ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਮਲਿਕਾ ਬਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾੜਾ ਸਰਹਿੰਦ ‘ਉੱਠ

ਗਏ ਨੇ ਗੁਆਂਢੋਂ ਯਾਰ, ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ’ ਗਾ ਕੇ ਮਹਿਫ਼ਲ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾਇਆ। ਸੰਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਨ ਨੇ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਮੁਬਾਰਕਵਾਦ’ ਸੁਣਾਈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਟੋਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ।

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ ਜੰਗਲਾਤ ਘੁਟਾਲਾ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ ਨੂੰ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਫਿਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਧਰਮਸੇਤ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜੰਗਲਾਤ ਘਪਲੇ ‘ਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਈ.ਡੀ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਧਰਮਸੇਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਮ.ਐੱਲ.ਏ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਧਰਮਸੇਤ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਵਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਸੇਤ ਦੇ ਅਮਲੇਰ ਸਥਿਤ ਘਰ ‘ਤੇ ਰੇਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 2.37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ 8.76 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖਰਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਜੂਨ 2022 ਨੂੰ ਧਰਮਸੇਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2 ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੌਹਾਲੀ ਦੇ ਡੀ.ਐੱਫ.ਓ. ਗੁਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਸਟਿੰਗ ਵਿਚ ਧਰਮਸੇਤ ਦੀ ਪੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 ‘ਤੇ)

ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਵੱਲੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਬਚਾਓ’ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਜਵਾਨੀ, ਪ੍ਰਵਾਸ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕੇ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਤਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਨੌਜਵਾਨ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੇ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਬਚਾਓ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੋਵੇ, ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਫਨੇ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸੱਤਾ ‘ਚ ਆਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ‘ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ, ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਪਾਣੀ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਜੀਦਾ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

17 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 23 ਜਨਵਰੀ, 2024

40 ਮੁਕੱਤੇ

ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਰਾ ਪੋਹ ਮਹੀਨਾ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਇਹ ਮਹੀਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੱਡ ਠਾਰਵੀਂ ਠੰਡ ਦੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਚਾਲ ਬਹੁਤ ਮੱਠੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਅਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮੁੱਕਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਜੰਗ ਕਰਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ ਖਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਬ 'ਤੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜੰਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਤ ਦੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਫ਼ਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 8 ਮਹੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਘੇਰਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਲਾਤ ਬੜੇ ਔਖੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਚਾਲੀ ਸਿੱਖ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਮਾਝੇ ਤੋਂ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਅਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਕੇ ਬੇਦਾਵਾ ਖ਼ਤ ਸੌਂਪ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਦਰਾਣੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਇਥੇ ਆਕੇ ਮੋਰਚੇ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਇਥੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਗਹਿਰੀ ਲੜਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਆਪ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫੇਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਥੇ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਬੇਦਾਵਾ ਪਾੜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟੀ ਗੰਢਣ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਉੱਪਰ ਬੜੀ ਕਿਰਪਾ ਸੀ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਨ ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਆਖਰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਤਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਖਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਬ 'ਤੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆਈ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਉੱਪਰ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਬੇਦਾਵਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾੜਨ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਫੇਰ ਆਪਣੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ। ਅਜਿਹਾ ਅਵਸਰ ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਉਹ ਹਰ ਬੇਦਾਵਾ ਲਿਖਕੇ ਗਏ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗੰਢ ਲਵੇ।

ਆਪਸੀ ਖਿਲਾਰੇ ਵਾਲੇ ਅਮਲਾਂ ਦਾ ਗੁਰੇਜ਼

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਰਿਹਦ ਹਿੰਸਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਕਿ ਛੇਤੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਏਗਾ, ਨਵਾਂ ਬਣੇਗਾ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗਾ, ਸੱਚ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਸਿੱਖ ਅਹਿਮ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਿਧੁ ਹੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿੱਠ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਉਦਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜਾਣੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਭਾਏਗਾ ਪਰ ਜੋ ਹਲਾਤ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪਰਖ ਦੀ ਘੜੀ ਆਉਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਖ ਦੀ ਘੜੀ 'ਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਚੌਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੱਡੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਅਮਲ ਬਹੁਤ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਖਿਲਾਰਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਖਿਲਾਰੇ ਤੋਂ ਹਰ ਗਿਲੇ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਸਲੇ ਤੇ ਆਪਸੀ ਖਿਲਾਰਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਪੈ ਵੀ ਰਹੇ ਨੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਪਾੜਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਲਈ ਬਿਜਲ ਸੱਥ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਲਾਤ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਰ ਕਦਮ ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਇਹ ਮੌਕਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਹਰਾ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮੌਕਾ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਸ 'ਚ ਬਹਿਸਣ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਸੰਪਾਦਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼

ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਆਪ ਕਿਉਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਜੂਦ ਨੂੰ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ 4 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਰੇ 117 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ ਯਾਤਰਾ' ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ ਯਾਤਰਾ' ਦੌਰਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਾਕਸ਼ਾ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਤਿੱਖਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ ਯਾਤਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਹੀ ਹੈ, ਲੋਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਹਤਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੀ ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ-ਏਜੰਡੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਏ।

ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮੀ ਅਰੰਭ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ ਦੋਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 14 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਫ਼ੀ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੰਤਵ ਇਹ

ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਏਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਅਜਿਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਸਵਾਰਥਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੱਤਾ ਗੁਆ ਬੈਠਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਕੇ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿੱਤਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਨਿਪਟਣ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਹੁੰਚ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨ, ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਵਰਗੇ ਬਦਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਿਵਾਉਣ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 2017 ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਹੁਤੀ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਮੁੜ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਝ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਸੰਗਤ ਵੰਡ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਪਿੱਛਲੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ

'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੁਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਰੋਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਬੁਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਵਲੋਂ ਮਾਝੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਖਗੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸੈਂਕੜੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਕੀਕਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੁਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਨਵੰਬਰ '84 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਟਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਸ ਦਮਨਕਾਰੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। 1992 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ (ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਉਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ), ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਕੇ.ਪੀ. ਐਸ. ਗਿੱਲ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੁਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਉਂਕੇ ਵਾਲਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵੀ ਦਸੰਬਰ 1992 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2002 ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਰੇ 5 ਸਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾਇਆ। 2017 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਇਹ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਬਦਜ਼ਨ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੜ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ '84 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਖੋਫ਼ਨਾਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਢੁਕਵਾਂ ਬਦਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ?

ਪਿਛਲੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਪਿਲਾਫ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਰਾਬ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਵਾ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਲਾਲਾਂ ਦੇ ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਡਾ. ਪੀ. ਨਰਿੰਦਰ

ਕਰੀਬ 300 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਦੋਂ 'ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ' ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੁਮਾਨਿਆਈ ਚਾਰਟਰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬੀਤੀ 12 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲਿਟੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਉਹ ਨਿਯਮ ਆਇਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਟਰ ਉਡਾਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਖੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕਣ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਵੱਲ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਰਵਾਨ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਨਵੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਂਘੇ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਘਪਲੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਗਰੇਹ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ 'ਜ਼ਬਰੀ ਵਸੂਲੀ' ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਸੂਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੀਜਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਜਾਣ

'ਤੇ ਫੜ ਕੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਤਨ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 'ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਫਨਾਂ' ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਧੁੰਦਲਾ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਚੌਥਾ, ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਵਿੱਚ ਚਾਰਟਰ ਉਡਾਣਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ' ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 212 (ਏ)(3)(ਸੀ) ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਦਾ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਪੱਖੋਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹੋਣ। ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਂਟਨੀ ਬਲਿੰਕਨ ਵੱਲੋਂ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਵਿਚਲੇ ਗਰੇਹਾਂ ਦੇ ਸਰਗਣਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚਲੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੇ ਮਦਦਗਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਏਈ-ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਚਾਰਟਰ ਉਡਾਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰਗਿਜ਼ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਅਜਿਹੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਵਿੱਚ ਢੋਣ ਲਈ ਉਡਾਣਾਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਮੰਜ਼ਲ ਅਮਰੀਕਾ-ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਟੱਪ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਸਕਣ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਇਸ ਦੂਜੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੱਲ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ੱਕੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਲੀਜੈਂਡ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਉਡਾਣ ਵੱਲੋਂ ਜਹਾਜ਼

ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਭਰਨ ਲਈ ਵੈਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਉਤਰਨ ਬਾਰੇ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫ਼ਰਾਂਸੀਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦ ਜ਼ਰਮ ਰੇਕੂ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਰੁਤਬਾ ਇਕਾਈ ਨੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅੰਧ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਦੇ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਆਖ਼ਿਰ ਫ਼ਰਾਂਸ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੰਗਾਮੀ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਇਸ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖੇ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚਲੇ ਕਰੀਬ ਬਾਰੇ ਸਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚਲੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਵਾਈ ਜਾਹਜ਼ ਦੇ ਉਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਉਡਾਣ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਚ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਇਸ ਰੋਕੇਟ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਬੇਨਕਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ

ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਨਾਬਾਲਗ਼ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਵੀ ਸਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੈਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਗੈਰ-ਮਾਮੂਲੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਫ਼ਰਾਂਸ ਅਤੇ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਘਟਨਾ ਯੂਰੋਪ ਭਰ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਬਣ ਗਈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਉਤਸੁਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੇਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਇਹ ਕਦਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਇਸ ਉਡਾਣ ਨੂੰ ਯੂਏਈ ਵਿੱਚ ਫ਼ਜ਼ੈਰਾ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰਦਾਰ ਸੀ।

ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਧਾਰ/ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮਾਂ ਤਾਰੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ

ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰੀ ਰਾਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਣ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਡਾਣ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਹੱਥ-ਪੱਲੇ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਛੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਗਾ ਚੁਗ ਕੇ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 21 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੂਮ-ਧੜੱਕੇ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਦਿਲਕਸ਼ ਸੰਪੇਦਨਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਪਰਿਆਸ' ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ। 'ਪਰਿਆਸ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ' ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨੂੰ ਹੱਲਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਬਿਹਤਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਖ਼ਾਕੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਪੂਰੇ ਜਹਾਜ਼ ਭਰ ਕੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੌਰਾਨ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਸੈਂਕੜੇ ਭਾਰਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਹਾਲੀਆ ਹਿਜਰਤ/ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਿਣੀਆਂ-ਮਿਥੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਫ਼ਰਾਂਸੀਸੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖਿਆ, ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੂਰੋਪ ਰਾਹੀਂ ਪੱਛਮ ਅੰਧ-ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੈਟਵਰਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਹੋਵੇ ਵਪਾਰ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਈਆ

1947 ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਈ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਤਲੇ ਗਾਰਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ। ਯਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਦੇਸ਼ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਉਦੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਆਨੇ ਬਹਾਨੇ ਚੰਦਰੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿੰਗ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਲੁੰਬੜ ਚਾਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲੀਆਂ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਤਰਕੀਬਾਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਜਿੱਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਫਸੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸੁਦਾਗਰਾਂ ਦੇ ਟੇਟੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੰਨ੍ਹਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁੱਝੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 1965 ਅਤੇ 1971 ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਲੁਕਵੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਕੇ ਆਪਸੀ ਉਲਝਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ

ਉਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਹਾਉਮੈ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਚੱਲਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਪਜ/ਪੈਦਾਵਾਰ, ਤਿਆਰ ਵਸਤਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਬੜੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋੜ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਝ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਵਪਾਰ ਭਾਵੇਂ ਗੁਆਂਢੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਏਕਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੀਡਾ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਰੰਗ ਭਰਦਾ ਹੈ।

ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਕਰਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀਆਂ ਵਗਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਲੋਆਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕਦੇ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਚਲਦੀਆਂ

ਗੱਡੀਆਂ, ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੇਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਵਾਘਾ ਬਾਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਨਿਰਯਾਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਸਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਪਿੰਡੇ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ (ਚੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਲਹਿੰਦਾ) ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਲਗਦੀ ਮੱਲ੍ਹਮ ਪੱਟੀ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸਕੂਨ ਭਰਿਆ ਅਹਿਸਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਕੱਟੜ

ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਨੀ ਕੋਡੀ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਇਲਾਜ/ਘਤਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਤਾਰ ਤਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਭਿੜਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਨ 2019 ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਪੁਲਵਾਮਾ ਦੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਨਿਕਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਰਹੱਦੀ ਵਪਾਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਰੀਆ

ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਖੇਤਰੀ ਵਪਾਰ ਬੰਦ ਹੈ, ਕੀ ਨਸ਼ਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਆਉਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਨੇ?

ਓਧਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਵਪਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁੰਦਰਾ ਬੰਦਰਗਾਹ (ਗੁਜਰਾਤ) ਵਿਚਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤੇ ਰਸਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 80% ਵਪਾਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡੁਬਈ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਢੁੱਚਰਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤਾਂ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਚੈਕਿੰਗ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਿਆਂ ਅਟਾਰੀ-ਵਾਹਗਾ ਅਤੇ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲੇ ਬਾਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਬੰਦ ਪਏ ਖੇਤਰੀ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੀ ਜਾਣੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੁਰੇਡੇ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇੜਲੇ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਲੱਗੇਗਾ। ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰੋਤਾਜ਼ਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ

ਤਕ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗੀ। ਲਾਗਤ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਕ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਉੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਰੁਲਣ ਤੋਂ ਬਚਣਗੀਆਂ ਵੀ ਤੇ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਮਿਲੇਗਾ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਵੇਗੀ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨੀ, ਮਜ਼ਦੂਰ, ਛੋਟੀ ਸਨਅਤ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਟਾਰੀ-ਵਾਹਗਾ ਅਤੇ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਸੜਕੀ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧਾ ਵਪਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਸਤਾ ਪਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਉੱਤਰ-ਭਾਰਤ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ, ਟਰੱਕ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਖੇਤਰੀ ਵਪਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਰਥਿਕ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕਾਂ, ਰੱਖ ਰਖਾਵੇ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ, ਆਪਸੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਕੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਵੇਂ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ

ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਚੇਅਰਮੈਨ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਵੇਂ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ 25 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣੇ ਗ਼ਲਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਅਣਕਵੀ ਹੈ। ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਵਾਹ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਘਟਣ 'ਤੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਏਜੰਸੀ ਪੁਲਿਸ ਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਫ਼ਾਈਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਲੈਣਾ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰ ਨਹੀਂ

ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ? ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਤੱਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਕਦਮ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਵਿਧੀ 'ਤੇ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਘਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਐਨੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਜ਼ਰੀਏ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਲਝਣਾਂ ਅਤੇ ਔਕੜਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਤਾਂ ਕੋਰੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੁਣਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਾਕੀ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਤਲ, ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ, ਜਬਰ ਜਨਾਹ, ਸੱਤ ਇਕਵੰਜਾ, ਚਾਰ ਸੌ ਵੀਹ ਵਗੈਰਾ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਪਰ

ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 5 ਕਰੋੜ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕੇਸ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ 150 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਧਿਆ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟ ਚੁੱਕੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੱਜ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਕਸਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ

ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਪਟ ਚੁੱਕੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਨਾਲ ਲੱਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰ ਲੈਣ। ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵੀ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਸੋਧਾਂ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੇ ਤਾਂ ਸੋਧਾਂ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹਟ ਕੇ

ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਸਾਰ ਵੱਧ ਜਾਣਗੇ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਕਸ਼ਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 187 ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਤੱਕ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਮੀਰਾਂ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਦਾ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਧੌਹ ਅਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਜ਼ਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੱਤ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਦੇਸ਼ ਧੌਹ ਦੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮ ਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਕਿੰਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ, ਵਕੀਲ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕਈ-ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਹ ਉਮਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਧੌਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਬਾ-

ਇੱਜ਼ਤ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨ 9 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਧੌਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਧੌਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਠੀਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਿਆਂਇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਿਆਂਇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤੀ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗੈਰ-ਜਥੇਬੰਦਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਿਆਂਇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤੀ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਧਾਰਾ 113(7) ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਅਤੇ ਦੂਬੇ

ਲੇਖਕ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਖੋਜ ਪ੍ਰਗਰਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ-370 ਦੇ 135-ਏ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਲਈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ

ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਦੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬਿਹਾਰ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਸੂਬੇ ਵਰਗਾ ਬਣੇਗਾ ਜਾਂ ਉਵੇਂ ਬਣਨ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ? ਕੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਉੱਤਰ ਤਾਂ ਇਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਆਉ, ਦੇਖੀਏ ਇਸ 'ਚ ਕੀ-ਕੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹਨ?

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈਸੀਅਤ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਖ਼ਲ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ (ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ.), ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫ਼ਤੀ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਸ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਹਾਲਤ ਖ਼ਸਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ।

ਅਬਦੁੱਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਚਮਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਫ਼ਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਕੋਈ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਗਰਮੀ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਘਾਟੀ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਠੰਢਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਗਰਮੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਦਰਅਸਲ, ਕੇਂਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਭਾਂਪ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਤਿਹਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਘਾਟੀ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਭਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਕੋਈ 85000 ਮੈਂਬਰ ਸਿਰਫ਼ ਘਾਟੀ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਕੁਝ ਵਧਾ-ਚੜਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਘਾਟੀ 'ਚ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ

'ਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 9-10 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਸਕਣ। ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਘਾਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਬੜਗਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ੀਆ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੀਆ ਮੁਸਲਮਾਨ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਨਸੰਘ ਅਤੇ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਅਨੰਤਨਾਗ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦਾ ਤਰਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ (ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਤਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਹੈ) @ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ, ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਘਾਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਐਮ. ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਜਟਿਲ ਝੰਡਾ 'ਚੋਂ ਨਾ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਤੱਕ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਪੰਡਤ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੰਧਨ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕਮਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾ ਬਟਨ ਦਬਾ ਸਕਣ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਘਾਟੀ 'ਚ ਨਵੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਈ.ਏ.ਐਸ. 'ਚ ਆ ਕੇ ਨਾਂਅ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਹ ਫੈਜ਼ਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਇੱਕ

ਪਾਰਟੀ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜਿਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਸ਼ੀਦ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਜ਼ਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਰਸ਼ੀਦ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੋਦੀ ਸਮਰਥਕ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਘਾਟੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਪਾਸੜ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਜਦੋਂ ਨੇਤਾਜਨ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਘਾਟੀ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੋਲਬੰਦੀ ਇਕਪਾਸੜ ਭਾਰਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤੀਸਰਾ, ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਘਾਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਜੁਗਾੜ 'ਚ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕੁੱਲ 87 ਸੀਟਾਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 46 ਘਾਟੀ ਦੀਆਂ, 37 ਜੰਮੂ ਦੀਆਂ ਅਤੇ 4 ਲੱਦਾਖ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੋ ਵਿਧੀਆਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ, ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਕੇ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁਝ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ (ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਮੂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਾਟੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ)। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ

ਸਰੀ ਤੋਂ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਭੱਖਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਐਨਲਾਈਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਰੈਡੀਕਲ ਦੇਸੀ', 9/11 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੀ ਘਟਨਾ 'ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ' ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸਤਰਤ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਜਾਂਚ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ, ਰੈਡੀਕਲ ਦੇਸੀ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਦੇ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 18 ਜੂਨ, 2023 ਵਿੱਚ ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਾਸੂਸਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਨੂੰ 11 ਜਨਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਐਂਗਲੋ ਇੰਡੀਅਨ ਜਾਸੂਸ ਵਿਲੀਅਮ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5 ਸਤੰਬਰ, 1914 ਵਿੱਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਤਨ ਸਿੰਘ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੋਪਕਿਨਸਨ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਰੀ ਡੈਲਟਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ

ਕਤਲ ਰਾਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸੀ।

23 ਜੂਨ, 1985 ਨੂੰ ਦੋ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 331 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਫਲਾਈਟ 182 ਦਾ ਇੱਕ ਮੱਧ-ਹਵਾਈ ਧਮਾਕਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ 329 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ (ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ) ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਤੰਤਰ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਅਧੂਰੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂਚ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਟੋਪਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ, ਭਾਰਤੀ ਕੌਸਲੇਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਵਰਗੇ ਤੱਥਾਂ

ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਰੋੜਪਤੀ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ 2019 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਾਸੂਸੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਲਿਕ ਦੀ ਜੁਲਾਈ 2022 ਵਿੱਚ ਰਹੱਸਮਈ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੰਡੀਅਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਦੇ ਰਾਡਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਰੈਡਰੈਡਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ (ਪਰਮਾਰ), ਇੱਕ ਖਾੜਕੂ ਨੇਤਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਵਜੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1992 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਹੱਤਿਆ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕਵਰ ਅੱਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

18 ਜੂਨ, 2023 ਵਿੱਚ, ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੂਚੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ ਭਾਈ ਨਿੱਝਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਤਲ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤ

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਯੂਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਸਿਖਸ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਤਲ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।

ਰੈਡੀਕਲ ਦੇਸੀ ਦੇ ਸਹਿ ਸੰਸਥਾਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਜਾਂਚਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਣਸੁਲਝੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਵਾਲੀ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਉੱਪਰ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲੇ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਕੀ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਇੱਕ ਅਜ਼ਾਦ ਨਾਗਰਿਕ ਸਥਾਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਅਤੇ ਜੀਵੰਤ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਹੇਠ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਫਿਰਕੂ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: 1) ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ

ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ 2) ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵੰਤ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰਾਜ ਨਾਗਰਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ (ਯੂਏਪੀਏ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਫਸੀਆਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਇਕੁਇਟੀ ਸਟੱਡੀਜ਼, ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਐਂਡ ਪੀਸ ਅਤੇ ਐਕਟ ਨਾਓ ਫਾਰ ਰਾਹਮਨੀ ਐਂਡ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ (ਐਨਐਚਡੇਡੀ) ਆਦਿ ਹਾਲੀਆ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਮਲੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਐਂਡ ਪੀਸ (ਸੀਜੇਪੀ), ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਡੀਆ, ਆਕਸਫੈਮ, ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਇਕੁਇਟੀ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਇਰਜ਼ ਕਲੈਕਟਿਵ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੱਧਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਝੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਾਲਿਸੀ ਰਿਸਰਚ (ਸੀਪੀਆਰ) ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਸਪੋਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੱਧਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਝੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਹਦ ਵਰਗੀਆਂ ਕੱਟੜ ਫਿਰਕੂ ਵਿਰੋਧੀ ਐਨਜੀਓ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹਨ। ਦਰਮਿਆਨੇ ਤਬਕੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਖੇਤਰ

ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਫਿਰਕੂ ਸੰਗਠਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਸੀਪੀਆਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗੋਤਮ ਅਡਾਨੀ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਰਕੂ-ਵਿਰੋਧੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਨਵਸਰਜਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਦਲਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੇਵਾ ਦ ਚਿਲਡਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹਮਲੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਯੰਤਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਗ੍ਰੀਨਪੀਸ ਉੱਚ ਤੀਬਰਤਾ ਵਾਲੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਪੋਸ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹੁਣ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦਾ

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨਾਗਰਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ (ਯੂਏਪੀਏ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਣ ਲਈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਚਾਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ਧੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ਧੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਜਬਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਲਦੀਵ: ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੁਕਿਆ ਖ਼ਤਰਾ

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਮਾਲਦੀਵ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜੋ ਤਨਾਓ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਨਾਓ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਓ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਨਾਓ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ 2-3 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਕਸ਼ਦੀਪ 'ਚ ਸਨ। ਇੱਥੇ, ਉਸ ਦੇ ਬੀਚ 'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰਨ, ਬੈਠਣ ਜਾਂ ਗੋਤਾਖੋਰੀ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਖੁਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ— 'ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ ਮਨਮੋਹਕ ਹੈ।'

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਚੋਣ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਲੋੜਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਸੋਚ ਅਧੀਨ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਅਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਮਾਲਦੀਵ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਾਲਦੀਵ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਇਜ਼ੂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਲਦੀਵ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ੌਜੀ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਇਜ਼ੂ ਨੇ ਚੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ

ਅਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਵਿਵਾਦ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਜਨੂੰਨੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਮਾਲਦੀਵ ਨੂੰ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ, ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਮਾਲਕ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਨਾਲ ਖਬਰਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸਦਭਾਵਨਾ ਭਰੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੜਨ, ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਝੁਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਨੇਪਾਲ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਮਰੋੜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਮਾਲਦੀਵ ਨੂੰ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਚੀਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਦੇ ਹਨ।

ਖੈਰ, ਮਾਲਦੀਵ ਵਿਵਾਦ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਦੀਵ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਸੰਦੀਦਾ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਹਨ, ਪਰ

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਭਾਰਤੀ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਗੰਦਗੀ, ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ, ਅਸਲੀਲਤਾ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਹੁਣ ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇਖਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੜਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਕਾਬਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ

ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਲਦੀਵ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਮਨਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਵਰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੀਰੋ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਕੰਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੋਦੀ ਜੀ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਮਨਾਲੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ

ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੁੱਲੂ-ਮਨਾਲੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਤਾਂ ਲੈਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੰਗਾਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਸਿਲਕਿਆਰਾ ਸੁਰੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹਾਦਸਾ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਜੈਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਲਾਨੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚਾਰਧਾਮ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਆਫ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਲਾਨੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਨਦੀਆਂ, ਜੰਗਲ, ਤਾਲਾਬ, ਪਹਾੜ, ਮਾਰੂਥਲ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਟੋਏ, ਗੁਫਾਵਾਂ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦੌਲਤ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਇਸ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਆਰੇ ਦੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਮੈਟਰੋ ਸ਼ੈੱਡ ਲਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਫਿਲਹਾਲ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹਸਦੇਵ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਦਰੱਖਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਭ ਕੁਝ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਅਜੀਬ ਚੁੱਪ ਪਸਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਮਾਲਦੀਵ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੇਸ਼ਤੀ

ਮਾਲਦੀਵ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ

ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਮਾਲਦੀਵ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੀਲੰਕਾ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ 'ਮਹਾਵੰਸ਼' ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਦੀਵ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾਦੀਵਾ ਯਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਟਾਪੂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਮਾਲਦੀਵ 1200 ਕੋਰਲ ਟਾਪੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਜੋ ਹਿੰਦ ਮਹਾਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੀਲਾ ਸਮੁੰਦਰ, ਚਿੱਟੀ ਰੇਤ ਅਤੇ ਹਰਿਆਲੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਮਾਲਦੀਵ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੌਰੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰਤਾਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਤਨਾਓਪੂਰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਮਾਲਦੀਵ ਨਾਲ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਤਨਾਓਪੂਰਨ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਮਾਲਦੀਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲਾਓ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਮਾਲਦੀਵ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਮਾਲਦੀਵ

ਦਾ ਨਾਮ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮਾਲਾਦਵੀਪ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਦੀਵ ਨਾਮ ਮਲਿਆਲਮ ਸ਼ਬਦ ਮਾਲਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਈ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਾਲਾ ਕਈ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਕਈ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਮਾਲਦੀਵ ਜਾਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਦਾ

ਬਾਈਕਾਟ ਟਰੈਂਡ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਮਾਲਦੀਵ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇਵੀਏ ਕਿ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਪੰਥਕ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ
ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ

ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਤ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਨ 1962 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਿਹੁਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਡੇਰੇਦਾਰ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਾਗ-ਡੋਰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਾਗ-ਡੋਰ ਵੀ ਡੇਰੇਦਾਰ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਨਿਘਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੇਖਣ ਤੱਕ ਹੀ ਅਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣਾ, ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖਣਾ ਹੈ।

ਦਾਸ ਨੇ ਲੇਖ ਸੰਨ 2000 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ

ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ'। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪੰਥ ਚਰਚੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਸੀ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਪੰਥਕ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਈ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਧੜਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਧੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਦਲ ਦਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੌਕੇ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ।

ਕੌਮੀ ਸੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਪੰਥਕ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਰ ਖਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਵੀ ਆਪੇ ਹੀ ਉੱਤਰ ਦੇਂਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਸੀ ਪੰਥਕ ਸੋਚ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਮੁਹਾਰੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਇਆ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇ?

ਕੀ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤਥਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੇ

ਸ਼ਿਕਾਰ ਚੌਧਰੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਹੀ ਬਚਾਅ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਢੰਗ ਤਰੀਕਾ ਹੈ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੌਮੀ ਘਰ ਅੰਦਰ ਬੱਚੇ ਬੱਚੇ ਤੱਕ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਰਸਾਈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦੀ ਬੀਤੇ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਵਾਲਾ ਧੜਾ ਹੀ ਅਸਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੈ? ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਕੱਲਾ ਧੜਾ ਕੌਮੀ ਮਾਨਤਾ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਧੜਾ ਹੀ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਜਚਾਅ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਉੱਠ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਗਰ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ 1920 ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ 'ਪੰਥ ਵਸੇ ਮੈਂ ਉੱਜੜਾਂ ਮਨ ਚਾਓ ਘਨੇਰਾ'। ਅੱਜ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਅਕਾਲੀ ਖੂਬੀਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਫ਼ਿਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਖਸਤਾ ਬਸਤਰ ਨੂੰ ਟਾਕੀਆਂ ਲਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਧੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੇਵਲ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਲੋ ਕੇ ਕਰਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਲਈ ਪੂਰੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਸ ਖਾਨਦਾਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੌਮ ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਹੋਣੀ ਸਿਰਜੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ?

ਕੌਮੀ ਸਿਧਾਂਤ ਮਰਯਾਦਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸਹੀ ਹੋਣੀ

ਲਈ ਉਸ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਤਥਾ ਚਾਹਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਾਰਥਿਕ ਤੇ ਕੌਮੀ ਚਾਹਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੌਮੀ ਚਾਹਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਕੇ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਹੱਥਲੇ ਵੀਚਾਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕਹੇ ਗਏ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਚਾਓ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਧੜੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹੇ ਗਏ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਏ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦਾ ਧੜਾ ਆਖਦੇ ਹਾਂ।

ਦਾਸ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਕਹੇ ਹਨ? ਦਾਸ ਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਧੜੇ ਨਾਲ ਵਾਹਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ!

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿੱਗਦੀ ਢਹਿੰਦੀ ਦਸ਼ਾ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਿਵੇਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੌਮਪ੍ਰਸਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਇਸ ਕੱਚੇ ਪੱਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸੁਝਾਅ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਫ਼ਿਰ ਕੌਮ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਥ ਚਰਚੀ ਸਹੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਲਈ ਵਰਤ ਕੇ ਕੌਮੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ, ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਟਰ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਸੰਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹਿਯਾਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅੰਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਦਕਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੀ ਵੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਾਣ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੁਤਬੇ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ 'ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਿਆਸਤ' ਵੀ ਆਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ 'ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ-1925' ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਦਨ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ

ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਰ-ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰ-ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਵੱਡੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 103 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਸਦਨ ਦੀਆਂ 14 ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੁਣ ਤੱਕ 19 ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਨ 1925 ਤੋਂ 1965 ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 1965 'ਚ ਹੋਈਆਂ। ਮੁੜ 14 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 1979 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 17 ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵਕਫ਼ੇ ਪਿੱਛੋਂ 1996 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ 8 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 11 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 7 ਸਾਲ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ 18 ਸਤੰਬਰ 2011 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਦਨ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲਗਪਗ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ

ਨਾਲ 2016 'ਚ ਮਿਲਿਆ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 12 ਸਾਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਰਣਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2016 'ਚ ਸਦਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਨੂੰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 21 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਤੋਂ 15 ਨਵੰਬਰ 2023 ਤੱਕ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇੰਨੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਮਾਮੂਲੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ @ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਧਾ ਕੇ 29 ਫ਼ਰਵਰੀ 2024 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ

ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਅੰਦਰ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਗਰਮੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲੰਘੀ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਪਰ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਕਮ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਵਾ ਸਕਣ।

ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੋਣ ਅਮਲ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਜਮਹੂਰੀ ਅਭਿਆਸ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੋਗ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਚੋਣਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

'ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ-1925' ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਥਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਬਿਹਤਰੀ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਿਆਉਣ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ, ਵਿੱਦਿਅਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਸੰਗਤ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਵਧੇਰੇ ਉਤਰਦਾਈ, ਸੁਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੇ ਕਈ ਬਦਲ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਦਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮਤਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਾਣੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਤਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਉਸ ਸਿੱਖ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਵੋਟ ਬਣਨੀ ਨਿਹਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਰਹਿਤ, ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਕੇਸਧਾਰੀ ਹੋਵੇ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਪੀ.ਐੱਚ.ਡੀ. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਰੇਹੜੀ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗਿਆ

ਮਹਿਮਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ

ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਪੀ.ਐੱਚ.ਡੀ. ਲਾਅ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਰੇਹੜੀ ਉੱਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਨਾਮ 'ਪੀ.ਐੱਚ.ਡੀ. ਸਬਜ਼ੀ ਵਾਲਾ' ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੀ.ਐੱਚ.ਡੀ. 2017 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, ਐੱਮ.ਏ.

ਜਰਨਲਿਜ਼ਮ, ਐੱਮ.ਏ. ਵੁਮੈਨ ਸਟੱਡੀਜ਼, ਐੱਮ.ਏ. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਬੀ. ਲਿਬਰੇਲਰਜ਼ ਇੰਨ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਾਇੰਸ) ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ'(ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ.) ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ 'ਜੂਨੀਅਰ ਰਿਸਰਚ ਫ਼ੈਲੋਸ਼ਿਪ'(ਜੇ.ਆਰ.ਐੱਫ਼.) ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਲੈਕਚਰਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਲਗਭਗ 11 ਸਾਲ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ 5 ਸਾਲ ਉਸ

ਨੇ ਜੇ.ਆਰ.ਐੱਫ਼. ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਅਤੇ 2016 ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਗੈਸਟ ਫ਼ੈਕਲਟੀ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਰੇਹੜੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਲਈ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ(ਪੱਕਾ) ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਿਮਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸਾਲ ਦੇ ਛੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 35000

ਰੁਪਯਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਦੀਪ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 39 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕੋਚਿੰਗ ਅਕੈਡਮੀ ਖੋਲ੍ਹਣ। ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪਾ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ? ਕਦੋਂ ਜਾਣਾ ਹੈ?

ਭੱਜ ਦੌੜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੋ

ਵਿਕੀ ਸੁਰਖਾਬ

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਦੌੜ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲਾ ਮੋਹ ਘਟਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਏਨੇ ਕੁ ਮਸਰੂਫ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਤੱਕ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿਸਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵੀ ਏਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਤੁਰ ਪਏ ਨੇ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਕੰਮ ਲਈ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਸੌ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਘਰ ਮੁੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਫੇਰ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਬੱਚੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਸਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰਕ ਭਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਸਤਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵੱਲ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕਸੂਰਵਾਰ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੀ ਦੌੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚੋਂ ਮਨਫ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਇਕੱਠਿਆਂ ਬੈਠ

ਕੇ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ, ਉੱਝ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਦਿਖਾਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਘਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਰਗਾਹੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਬੂਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਨਕੇ, ਮਾਸੀਆਂ, ਭੂਆ, ਚਾਚੇ, ਤਾਏ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਸੂਰਵਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਹਾਂ। ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਕੇ ਗਲਤਫ਼ਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ। ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਗੱਲਾ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਘੁੱਟਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਕਤ ਦੇ ਮੁਬਾਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਕਤ ਮੋਹ ਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਦੇ ਮਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚਲੀ ਦੂਰੀ ਲੱਖਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਨਫ਼ੀ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਰੁਕਦੇ ਸਨ, ਸਭ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦੇ। ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਘਰ ਬਰਾਤ ਵੀ ਕਈ ਦਿਨ ਰੁਕਦੀ ਸੀ। ਵਾਹ ਕੀ ਸਮੇਂ ਹੋਣਗੇ ਉਹ, ਪਰ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮਜਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਵੀ ਘੜੀ ਪਲ ਦੇ ਲਈ। ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਵੀ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਫੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਮੁੜਦੇ ਬਣਦੇ ਹਾਂ। ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜਿੱਧਰ ਗਈਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਉਧਰ ਗਏ ਮਲਾਹ ਵਾਂਗ ਮੁੜਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਸਾਡਾ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਰਗ ਜਾਂ ਭੋਗ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਸਕਾਰ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ, ਭੋਗ ਦਾ ਕੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਬਸ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਅਫਸੋਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਚਲਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਹੁਣ ਮੋਬਾਈਲ ਨੇ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ

ਮਨਫ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਦੋ ਆਦਮੀ ਕੋਲ ਬੈਠ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ ਗਲਤਫ਼ਹਿਮੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਕੜ ਤੇ ਮਸਰੂਫ਼ੀਅਤ ਵਿੱਚ ਗੁਆ ਲਏ ਹਨ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਤਦੇ ਸਥਿਰ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਤੱਕੜੀ ਵਾਂਗ ਬਰਾਬਰ ਰਹੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦਿਲੋਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਤਲਬ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚੋਂ ਉੱਠਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰੀਕਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ

ਬੋਹੜ ਦੀਆਂ ਹੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢਣ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਰੁੱਖ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਭਰਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਗਲੀ ਦੇ ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਨਸਾਨ ਤਾਂ ਫੇਰ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਾ ਕਰੋ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾ ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਹਨ, ਸਭ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਬੁਲਾਵਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਰੱਬ ਨੇ ਕਰਾਏ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਂਝ ਕੇ ਰੱਖੋ।

ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਚਿੰਤਾਜਨਕ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਂਗੀ
9815802070

ਭਾਰਤ ਦੇ 20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ 97 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ 20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। 97 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਬੀਜਾਂ, ਖਾਦਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਜਿਹੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਹ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤੀ ਦੇ ਬੂਰੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਵੇਂ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ, ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਅਪਨਾਏਗੀ, ਪਰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਜਟ 2022-23 ਦੇ 1.33 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘਟਾਕੇ 2023-24 'ਚ 1.25 ਲੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2021-22 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਜਟ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਜਟ ਦਾ 3.78 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਜੋ 2022-23 ਵਿੱਚ 3.36 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 2023-24 ਦੇ ਬਜਟ 'ਚ 2.78 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. (ਸਕਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ) ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੀ 1947 ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 60 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟਕੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 15 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਸਥਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2005-06 ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਇਹ ਦਰ 5.8 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਉਹ 2009-10 ਵਿੱਚ 0.4 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 2014-15 ਵਿੱਚ 0.2 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੱਟਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਕਹਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਆਖ਼ਰ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਉਵੇਂ-ਉਵੇਂ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਖੇਤੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਘਟਿਆ। ਅੱਜ ਪਿੰਡ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਘਟਦਾ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਪੇਂਡੂ ਅੰਤਰ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੌਰ 'ਚ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਲੇਕਿਨ 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਬਾਅਦ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਚ

ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। 2015-16 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਾਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 78 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਘੱਟ ਹੈ।

1950-51 'ਚ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਉਪਜ 'ਚ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। 2014-15 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ 2017 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਸੀ, ਜਦਕਿ 2021 ਵਿੱਚ ਇਹ 2394 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਨ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ 1981 'ਚ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਉਪਜ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿੱਚ 1981 'ਚ 1.3 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਸੀ ਜੋ 2011 'ਚ ਵਧਕੇ 4.9 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 2000-01 ਵਿੱਚ ਉਪਜ 1.9 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਅਤੇ 2021-22 'ਚ 2.8 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਹਾਲੀ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਚਾਵਲ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ 4.3 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 6.7 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ 2050 ਤੱਕ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਦਸ ਅਰਬ ਲੋਕ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਪਛਾੜਕੇ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਬਾਦੀ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ 'ਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ 50 ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਅਨਾਜ, ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਹੋਏਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੜਕੀ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨਾਲ ਤਾਪਮਾਨ

ਤਾਂ ਵਧੇਗਾ ਹੀ, ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ 'ਚ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਏਗਾ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸੁਸਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮੌਸਮ ਅਨਿਯਮਤ ਹੈ। ਸਿੰਚਾਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਉੱਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਾਗਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫ਼ਸਲ ਪਰੀਵਰਿਨ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਨ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਬੁੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਘਾਟਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫ਼ਸਲ ਕਟਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਵੱਲ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਸੰਕਟ 'ਚ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਔਕੜਾਂ ਹੋਰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਜੀਡੀਪੀ 'ਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਿੱਠ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਸਧਾਰਨ, ਗਰੀਬ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਖੜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਲੱਖਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਹਿਜ਼ਰਤ ਕਰਕੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਭੁੱਖੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਰੇ, ਜਦਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨ ਦੀ ਨੋਬਤ ਆ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਬਣਨ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਵਲ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਖੇਤੀ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਉਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜੀਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਪਰਾਮਤਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਯੋਗ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਅਧਾਰਤ ਧੰਦਿਆਂ ਬਾਗਬਾਨੀ, ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੰਚਾਈ, ਭੰਡਾਰਨ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ-ਜੋੜ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਕੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਪਰ ਇੰਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਵਧਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੇ ਮੌਕੇ ਹਨ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਲਚਕੀਲੇਪਨ, ਸਰਲਤਾ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ

'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਬਣਨ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਤਦੇ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ, ਛੋਟੇ ਸੀਮਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਾਂਗੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਕੜੇ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

ਪਰੰਪਰਿਕ ਅਜੀਵਕਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਕੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਕੇਵਲ ਬਦਲਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਲਾਭ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਹੋਵੇ। ਨਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਧੰਨ ਕੁਝ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਹੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਵੀ ਆਤੁਰ ਹੋ ਜਾਣ।

WEBSITE DESIGN & DEVELOPMENT

Basic Web packages are available on comparatively economical rates we work as per your requirement and charge only according to work

Services

Web Development

Web Designing

Web Re-Design

Logo Design

Seo Services

Technical Support

wma
WEB MEDIA ART

Mob: +91-8437636421

ਵਪੀਆ, ਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

webmediaart24@gmail.com www.Webmediaart.com

ਛੋਟੇ/ਵੱਡੇ ਬਿਜ਼ਨਸ, ਐਨ.ਜੀ.ਓ.

ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ

ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ

ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ

ਈ ਕਮਰਸ ਅਤੇ

ਆਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ/ਸੈਲ

ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ

ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਭੂਚਾਲ?

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ

ਹੈ ਤਾਂ ਰੋਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹਾਰੇ।

ਭੂਚਾਲ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਭੂਚਾਲ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ, ਤਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਭਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕੋ ਅਤੇ ਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲੋ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲ ਜਾਂ ਫਲਾਈਓਵਰ 'ਤੇ ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਨਾ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋ, ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਓ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਮਾਹਿਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਾ ਚਲਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭੂਚਾਲ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋ, ਤਾਂ ਹਿੱਲੇ ਨਾ, ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਬੈਠੋ। ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਓ, ਸੀਸ਼ੇ, ਖਿੜਕੀਆਂ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ। ਭੂਚਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਿਫਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੌੜੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ। ਐਲੀਵੇਟਰ ਅਤੇ ਪੌੜੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਟੁੱਟ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭੂਚਾਲ ਦੌਰਾਨ ਘਬਰਾਓ ਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਫਵਾਹ ਨਾ ਫੈਲਾਓ।

ਭੂਚਾਲ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਿੱਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਭੋਜਨ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।

ਘਰੇਲੂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਛੱਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਧ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜੋ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭੂਚਾਲ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਚੱਕਰ ਵਿਗੜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭੂਚਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੂਚਾਲ ਜਾਪਾਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉੱਥੇ, ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗ੍ਰਹਾਣੀ, ਸ਼ੀਨਗਰ, ਦਿੱਲੀ, ਮੁੰਬਈ, ਚੇਨਈ, ਪੁਣੇ, ਕੋਚੀ, ਕੋਲਕਾਤਾ, ਪਟਨਾ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਵਿੱਚ 2050 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੂਚਾਲ ਆਉਣ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਭੂਚਾਲ

ਦਰਅਸਲ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ 7 ਪਲੇਟਾਂ ਹਨ ਜੋ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਲੇਟ ਟੈਕਟੋਨਿਕਸ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪਲੇਟ ਟੈਕਟੋਨਿਕਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਲੇਟਾਂ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਜ਼ੋਨ ਫ਼ਾਲਟ ਲਾਈਨ ਫ਼ਾਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਨੇ ਝੁਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਬਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਪਲੇਟਾਂ ਟੁੱਟਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਊਰਜਾ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗਤੀ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ

ਜਿਸ ਪੈਮਾਨੇ ਨਾਲ ਭੂਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਕਟਰ ਮੈਗਨੀਟਿਊਡ ਟੈਸਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ 1 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਦੌਰਾਨ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ

ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ

ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ ਭੂਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। ਕੀ ਉਹ ਭੂਚਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਘਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਜੇਕਰ ਅਚਾਨਕ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹੋ, ਤਾਂ ਮੇਜ਼ ਜਾਂ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੁਕੋ। ਤੁਸੀਂ ਛੱਤ 'ਤੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ।

ਭੂਚਾਲ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋ, ਤਾਂ ਫ਼ਰਸ਼ 'ਤੇ ਬੈਠੋ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੇਜ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਨੀਚਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕੋ। ਭੂਚਾਲ ਆਉਣ ਤੱਕ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਹੋ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਾਹਰ ਜਾਓ। ਜੇਕਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਲੇਟੇ ਹੋਏ ਹੋ, ਤਾਂ ਲੇਟੇ ਰਹੋ ਅਤੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਨਾਲ ਸਿਰ ਢੱਕੋ।

ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਵਰ ਸਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਰੁਮਾਲ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਢੱਕੋ। ਮਲਬੇ ਹੇਠ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਾਈਪ ਜਾਂ ਕੰਧ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਦੇ ਰਹੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਭ ਸਕਣ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ

Certificate Course in DIGITAL MARKETING

- ✓ Eligibility : Graduation or Diploma from a recognized University or College
- ✓ Mentors are industry expert from USA and India.
- ✓ 100% Placement assistance for high growth tech Jobs
- ✓ 100% fee waiver / scholarship from Sikh Education Council and Startup Farms IT Limited
- ✓ Support and mentorship for projects and case study solutions.
- ✓ Training experience certificate by Startup Farms It Ltd.
- ✓ Total Seats : 50
- ✓ Course Duration : 6 Months
- ✓ Selection criteria : Interview

SRI GURU GRANTH SAHIB
WORLD UNIVERSITY
FATEHGARH SAHIB, PUNJAB

EXPERTS FROM
USA & INDIA

Admission Helpline
70096-48231, 62805-38113

Visit Us : www.sggswu.edu.in | Email us : admission@sggswu.edu.in

ਦੋਆਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਨਿਭਾਈ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ, ਸਟੇਡੀਅਮ ਬਣਾਏ, ਲੋੜਵੰਦ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਦੋਆਬੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛਮੀ, ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਤੇ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖੀ ਇਮਦਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਰਗਾ ਦੇਖਣਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਨਾ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਗਾਖਲ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਕੋਡੀਆਂ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੀਵਰੇਜ ਟੀਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਵਰੇਜ ਟੀਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸੀਚੇਵਾਲ ਮਾਡਲ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਅੰਦਰਲੇ ਛੱਪੜ ਨੂੰ ਪੂਰ ਕੇ ਉਥੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਾਰਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੈਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖੇਡਣ ਲਈ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਹਰਦੇ ਫ਼ਰਾਲਾ

ਜਲੰਧਰ ਕੋਟ ਹਲਕੇ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਇਹ ਪਿੰਡ

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਪੁਤ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਦਾ ਹੈ। ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰੀਪੁਰ

ਨੂਰਮਹਿਲ ਬਲਾਕ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਪਿੰਡ ਹਰੀਪੁਰ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣ ਦਾ ਮੁਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰੀਪੁਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਪਿੰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ 'ਚ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਛੱਪੜ ਪੱਕੇ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਪਾਰਕ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਓਪਨ ਜ਼ਿਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ, ਬੁੱਢੇ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਕਸਰਤ, ਸੈਰ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ 'ਚ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਰੀਆਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਕਾਂ ਤੇ ਰਸਤਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਦੂਹੜੇ

ਆਦਮਪੁਰ ਹਲਕੇ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਪਿੰਡ ਦੂਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀਵਰੇਜ ਟੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੈਰਗਾਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੂਹੜੇ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ 'ਚੋਂ ਬਤੌਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕਰਨ ਕਰਵਾਇਆ। ਸੀਵਰੇਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ

ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪਾਰਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਵਰੇਜ ਟੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖੁਸਰੋਪੁਰ

ਜਲੰਧਰ ਕੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੁਸਰੋਪੁਰ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਤਿ-ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਾਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਾਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਦੀਆਂ, ਕਾਪੀਆਂ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦਿਆਲਪੁਰ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਹਲਕੇ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਦਿਆਲਪੁਰ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਦਾ ਅੰਦਰ ਹੀ ਦੇਹ-ਸੰਭਾਲ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਮੋਰਚਰੀ ਵੈਨ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਅਤੇ ਚੌਕਾਂ 'ਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਤੇ ਚੋਰਾਂ ਉਪਰ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾਵੇ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਸ਼ੇਰ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ

ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀਰ ਪਿੰਡ

ਇਹ ਨਕੋਦਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਢਾਹ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਅੰਦਰ ਵਧੀਆ ਬਾਬਰੂਮ ਬਣਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਢੰਡੋਵਾਲ

ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਢੰਡੋਵਾਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ 'ਚ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਨੇ ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਕਾਲਜ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਇੰਟਰਲਾਕਿੰਗ ਟਾਈਲਾਂ ਲਾ ਕੇ ਪੱਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ, ਜਿੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪਿੰਡ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਾਹਲਵਾਂ, ਅਠੱਲਾ, ਕੰਗ ਸਾਹਬੂ, ਗਿੱਲ ਪਿੰਡ, ਜੋਹਲ ਪਿੰਡ, ਰੰਧਾਵਾ ਮਸੰਦਾ, ਸੰਘੇ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਡੱਲੇਵਾਲ, ਸ਼ਾਦੀਪੁਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਪਾਰਕ, ਦੇਹ ਸੰਭਾਲ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਯਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦਰਿਆ ਬਿਆਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਥਿਤ ਦੋ ਘੁੱਗ ਵੱਸਦੇ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਭੇਟ ਪੱਤਣ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਰਬਾਬ ਦੀਆਂ ਤਰਬਾਂ ਨੇ ਫੀਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹੀ ਰਸ ਘੋਲਿਆ ਉਥੇ ਹੀ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਨੇੜੇ ਦੂਸਰੇ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ (ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ) ਵਿੱਚ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਗਾਰੇ ਦੀ ਚੋਟ ਨੇ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਮੁਗਲ ਤਖ਼ਤ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਗੀ ਦੁਆਬ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ (ਪਠਾਣਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਪਠਾਣਾਂ/ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ

ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਸੀ। ਪਠਾਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਸਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਤੱਕ ਇਥੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 10,000 ਤੱਕ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭੇਟ ਪੱਤਣ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਦੋਂ ਅੱਚਲ ਵਟਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਅੱਚਲ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਬਾਰਕ ਕਦਮ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਸਦਕਾ ਇਹ ਧਰਤੀ ਪੂਜਣਯੋਗ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਾਤਨ ਖੂਹੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖੂਹ ਹੈ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤੀ ਗੇਟ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕੰਧ।

ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਗਲ ਸਲਤਨਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਖ਼ਤੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉੱਘੇ ਲੇਖਕ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਭੁਰਿਆਂ

ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਦੇ ਪਰਗਣੇ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਰਾਠ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਣ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ 127 ਮਾਰਚ 1714 ਈ. ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ, ਨੌਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਪਿਆ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਪਠਾਣ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹੜੇ ਘੱਟ ਸਨ, ਝੱਟ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਉੱਠੇ। ਉਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਤਾਂ ਵਾਹਵਾ ਅਤੇ ਪਰ ਸਿੰਘਾਂ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈ। ਮੁਹੰਮਦ ਇਸਹਾਕ ਖ਼ਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਸਾਥੀ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਭੁੱਕੇ।

60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਦਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਮਾਲ (ਨਕਦ ਤੇ ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ) ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਮੁਹੰਮਦ ਮੀਰ ਦੇ ਪਾਸ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆਇਆ। ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭਲੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਕੇ

ਸੁਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਾਰ ਦਾ ਇਹ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਈ ਉੱਘੇ ਮੋਮਨ ਘਰਾਣੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਛੱਡ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਇਸ ਫ਼ਤਹਿ ਦੀ ਗੂੰਜ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਤੱਕ ਗਈ। ਕੁਝ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਉਸ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਜੇ ਹੁਣ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ (ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ) ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇੱਥੇ 1947 ਵਿੱਚ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਏ ਸਿੱਖ ਅਬਾਦ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਅਬਾਦੀ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਤੋਂ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਉਹ ਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਨੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫੀਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਸ ਘੋਲਿਆ ਸੀ ਉਥੇ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਕਿੜੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ (ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ) ਨੇ ਜਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਲਲਕਾਰ ਵੀ ਦੇਖੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ

ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਉਹ ਰਹਿਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਦੁੱਤੀ ਹੈ, ਮਿਸਾਲੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਧਰਮ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਰ ਕੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਹੀ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ। ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਸੀ, ਹਰ ਧਰਮ, ਹਰ ਵਰਗ, ਹਰ ਫਿਰਕੇ ਲਈ ਇਕਸਾਰ। ਆਪ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ, ਸਬਰ ਤੇ ਸਿਦਕ ਭਰਪੂਰ ਅਦੁੱਤੀ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅੰਦਰ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਲਈ ਜੂਝਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਭਰਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਉਭਾਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਧਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅਤੇ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ' ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਆਰੰਭ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤੋਰਿਆ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ, ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਲੜੇ ਅਤੇ ਮੁਰਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਲੋਕਾਈ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੁਕੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਨਗਰ 'ਤੇ ਚੋਟਾਂ ਲਗਵਾਈਆਂ, ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾਏ, ਘੋੜ-ਸਵਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਬਹਾਦਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਰ-ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸਵਾ-ਸਵਾ ਲੱਖ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ

ਲੜ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸੰਨ 1699 ਦੀ ਵੈਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਧਿਆਇ ਸਿਰਜ ਗਿਆ। ਖਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦੇ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਪਰੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਤੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਉੱਚ ਨੀਚ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਸਦਾ ਲਈ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਏਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਆਪ ਵੀ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ

ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਜਾਂ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਵੈਮਾਣ, ਅਣਖ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਰਚੀ ਗਈ ਬਾਣੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਸੁਚੱਜੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਅਤੇ ਕਰਮਕਾਡਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਜੀਵਨ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੂਰਤੀ-ਪੂਜਾ, ਬੁੱਤ-ਪੂਜਾ, ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਸਮਾਧੀਆਂ ਨਾਲ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਜੀਵਨ ਅਹਿਮ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਦੇ ਕਰਮਕਾਡਾਂ ਤੇ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ: ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਦੋਊ ਲੋਚਨ ਮੂੰਦ ਕੈ ਬੈਠਿ ਰਹਿਓ ਬਕ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇਓ॥ ਨੂਤ ਫਿਰਿਓ ਲੀਏ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਿਨ ਲੋਕ ਗਯੋ ਪਰਲੋਕ ਗਵਾਇਓ॥ ਬਾਸ ਕੀਓ ਬਿਖਿਆਨ ਸੋ ਬੈਠ ਕੈ ਐਸੇ ਹੀ ਐਸੇ ਸੁ ਬੈਸ ਬਿਤਾਇਓ॥ ਸਾਚੁ ਕਹੋ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਭੈ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਤਿਨ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਓ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋਚਾ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਲਈ ਤੋਰਿਆ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਆਪ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਜੀਵਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਰੂਪੀ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਚਾਈ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਧੀ ਵੀ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਪੈਗਾਮ ਨੂੰ ਤਦ ਹੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ ਕਥਨੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਦੇ ਸੂਰੇ ਬਣਾਂਗੇ।

* ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

A-ONE EXPRESS

ਸਾਨੂੰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨਰ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਨੌਰਥ-ਈਸਟ, ਸਾਊਥ ਈਸਟ
- ਸੌਖੇ ਲੋਡ, ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ
- 50% ਹੁੱਕ ਡੂੰਘ
- Excellent Payment

ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

28421 S CHRISMAN RD, UNIT# 3, TRACY, CA

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Toll Free: 888.725.7441, Office: 209.537.0975, Fax: 209.537.0375

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-415-9377

19 ਜਨਵਰੀ, 1922 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ

ਸੰਨ 1849 ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਹੀ ਥਾਪੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮਹੰਤ ਪੁਜਾਰੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਰਮਤਿ ਮਰਯਾਦਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਦਾ ਜੋਰ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਮਰਿਆਦਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ। ਸਭਾ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਮਹੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਸਜੇ ਦਿਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਰਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਬਾਅ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਭਾਵੇਂ ਅਕਤੂਬਰ 1920 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਸਦੇ ਕੋਲ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਸਮੇਤ 53 ਚਾਬੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 20, 1921 ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਾਬੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ 7, 1921 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਨਵੰਬਰ 11, 1921 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਕਪਤਾਨ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਆਰੰਭ ਸੀ।

ਨਵੰਬਰ 12, 1921 ਨੂੰ ਰੋਸ ਵਿਦਰੋਹ ਇੱਕਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰੋਸ ਵਿਦਰੋਹ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਗੁਜਰਾਨਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਕੈਪਟਨ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਟਕਰਾਓ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਚਾਬੀਆਂ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਛੋਆ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਨੂੰ 26 ਨਵੰਬਰ 1921 ਨੂੰ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਦਿਵਾਨ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਇੱਕਤਰਤਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਅਜਨਾਲਾ ਦਿਵਾਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ ਆਦਿ ਆਗੂ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਨਵੰਬਰ 27, 1921 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ 4 ਦਸੰਬਰ 1921 ਨੂੰ ਰੋਸ ਦਿਵਸ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਰਚਾ ਜੋਰ ਪਕੜ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬੇਵੱਸ

ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਕਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਭਾਜਗੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਫੌਜ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਬਾਗੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੋਜ਼ ਮਰਾ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਵੀ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 3, 1922 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਨਵਰੀ 5, 1922 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਜਨਵਰੀ 19, 1922 ਨੂੰ ਸਰ ਜੋਹਨ ਮੇਨਾਰਡ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਿਵਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਚਾਬੀਆਂ ਲਾਲ ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਵਲੋਟ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹੋਈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਜਿੱਤ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਗਤ ਹੋਇਆ। ਜਨਤਕ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲਿਆ। ਵਕਤੀ ਵਕਫ਼ਾ ਪਾ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਦਾ ਬਦਲ ਲੈਣ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਈ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਕੈਦਾਂ, ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2000 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਵੀ ਸਖ਼ਤੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਤਕ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠੀਆਂ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੜੇ ਮੋਰਚੇ ਲਗਾਉਣੇ ਪਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋ ਗਿਆ।

DIAMOND TRANSPORTATION

DIAMOND

Transportation
Logistics, Inc.

Dry Van ਤੇ Reefer ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ
Owner Operators ਦੀ ਲੋੜ

Good Pay

Dedicated Routs

Weekly Payment

ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਪੇਮੈਂਟ ਲਵੋ

ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ :

ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
209.487.3699

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
209.351.5965

2850 Loomis Rd, Stockton, CA 95205

FUEL DISCOUNTS

UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FUEL CARDS

NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

FACTURING

WE WANT TO MAKE FACTURING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

YOU BREAK DOWN

WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS

GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL MANAGEMENT

DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਔਰਤ ਮਰਦ ਦੀ 'ਬਰਾਬਰੀ' ਵਾਲੇ ਨਿਜ਼ਾਮ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ

ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਿਦਰ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਿਰਤ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬਰਾਬਰੀ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਏ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਹਰ ਕੰਮ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਕਿਵੇਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਕਾਮਿਆਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ 39.5 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 30 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ 34 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਪਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟ 37.7 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋਈਆਂ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਾਮਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਇੱਕੋਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਘਰਾਂ ਦੀ

ਰਸੋਈ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਸਤੀ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ, ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਭਿਅੰਕਰ ਲੁੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਨੇਮਾਂ ਅਧੀਨ ਉਜਰਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ, ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੈਰ-ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਜਾਂ ਸੁਸਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਅਕਸਰ ਔਰਤ

ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੀ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਵੱਧ ਮਾਰ ਔਰਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ 'ਤੇ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਿਰਤ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਧੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਹਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਗੋਂ ਔਰਤ, ਮਰਦ ਵਿਚਾਲੇ ਜੋ ਕੰਮ ਵੰਡ ਹੈ, ਉਸ ਸਦਕਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਘਰ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਆਦਿ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ

ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਲੱਗਭੱਗ 40% ਬਣੇਗਾ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕੰਮ ਦਾ ਬੋਝ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਘਟਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਅਜੋਕੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਗੀਰੂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਘੁਸਪੈਠ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਘਰ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਚਰਿਤਰਹੀਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੈਰ ਪੈਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਭੱਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਛੇੜਛਾੜ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਹੀ ਕਿਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪੇਸ਼ੇ ਹੀ ਚੁਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ

ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਘਟੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਕਾਰਨ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਹਿ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੱਗਭੱਗ 37% ਕੁੜੀਆਂ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਵਾਪਸ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਮੁੜੀਆਂ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

- ਪ੍ਰਿ. ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ

ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਹਾਅ 'ਚ ਵਹਿ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਹੋ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਹੁਣ ਲੋਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਜੇ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕਤਾ ਦੀ ਪੇਂਤਲੀ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਕੌੜੀ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਢੋਹ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚਲੀ

ਖਿੱਚ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਛੱਤ ਥੱਲੇ ਇਕੱਠੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਰਚ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਖਿੱਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਤੀਰ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ

ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਗੁੰਗੇ ਬਣਕੇ ਯਾਨੀ ਕਿ ਚੁੱਪ ਰਹਿਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਇੱਕ ਕਹਿ ਲਵੋ ਤੇ ਦੂਜਾ ਸਹਿ ਲਵੋ' ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੁਣਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ।

ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਤਾਸਦੀ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਝੂਰਦੇ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ 'ਮੈਂ' ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਆਪਣੀ ਹਿੰਡ ਪੁਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਸੁਣੇ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਵੇਖੇ ਨੂੰ ਅਣਵੇਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਸੀਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹੋਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ

ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਖੜਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਡ ਹੋਣ ਤੱਕ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਛੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੇ ਹੱਡ ਭੰਨਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ। ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖਿਆ। ਐਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਸਾਡਾ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੀ ਕੀ ਹੈ! ਉਹ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੰਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਐਨਾ ਕੁੱਝ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫ਼ੇਰ ਵੀ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ?' ਉਸ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਭਰਵਾਨ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ

ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੰਨ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।'

ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅੰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ? ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਜ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਛੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਵੇਖਿਆ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਤਾਇਆ ਚਾਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਾਲ ਦੇ ਜੰਮੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਪਰ ਫ਼ੇਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਦੂਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਇਆ ਵੇਖ ਕਦੇ ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕਦੇ ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵਕਤ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਨਾ ਵਕਤ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਜ਼ਤ, ਇਸੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਮੋਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਵਿਆਹਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ 'ਚ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਇਸ ਲਈ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਕੇ ਬੁਢਾਪਾ ਜਿਊਣ ਦੇ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵੱਧ ਜਾਣਾ ਵੀ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਘਰ ਜਾ ਆਪਣੇ

ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਚਾਲੀ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਤੋ ਦੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਮਸਾਂ-ਮਸਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੀਰ ਦੀ ਉਮਰ ਆਈ ਸੀ, ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ। ਪਰ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਚਾਚੇ-ਚਾਚੀਆਂ, ਮਾਮੇ-ਮਾਮੀਆਂ, ਜੀਤੋ ਦੀਆਂ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਉਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਭਾਬੀਆਂ, ਜੀਤੋ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਉਲਾਂਭੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ। ਵਿਆਹ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੀਤੋ ਦਾ ਵੀਰ ਸੀ ਕਿ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ।

ਤੇ ਫੇਰ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚਾਅ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਦੀ ਥਾਂ ਜੀਤੋ ਦਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਗਾਂ ਸਾਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਰਲ ਬੈਠਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਬਹਾਨਾ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਸਭ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਭਾਰ ਹੌਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੀਤੋ ਭਾਣਜੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੀਤੋ ਨਣਾਨ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੀਤੋ ਪੋਤਰੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੋਹਰਤਰੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਵਿਆਹਿਆਂ ਸਭ ਦਾ ਪੁੰਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਬੋਝ ਹੌਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਨਾਲੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ, ਕਦੋਂ ਮੰਨਦਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਘਰ ਬੋੜੀ ਬਿਠਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਤਾਰ੍ਹਵਾਂ ਸਾਲ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਨਿਆਣੀ ਬੋੜੀ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਅੰਗ-ਸਾਕ ਤੇ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ। ਜੀਤੋ ਲਈ ਮੁੰਡਾ ਲੱਭ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੀਤੋ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ।

ਕਰਦਿਆਂ-ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਵਿਆਹ ਵੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਮਸਾਣ ਵਿੱਚ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਇੱਕ ਕੰਮ ਮੁੱਕਦਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਉਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਬਰਾਤ ਢੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਗੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਲੀ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਫਲ ਦੇਣੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹਾਲੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਿੱਤ-ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਣਾ ਖੁਆਉਣ ਲਈ ਮੇਜ਼-ਕੁਰਸੀਆਂ ਵੀ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ। ਧਾਤ ਦੇ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖੁਆਉਂਦਾ। ਤੇ ਪਿਰਚ-ਪਿਆਲੀਆਂ ਆਦਿ ਸਮਾਨ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਕਿਧਰੇ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਡਾਕੀਆ ਚਿੱਠੀ ਫੜਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਸਤਰੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਰਹੇ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਸਤਰੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਆਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੇਲੀ ਤੇ ਬਰਾਤੀ ਛੱਡਦੇ ਹੀ ਕੀ ਨੇ ? ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਆਹ ਵਰਗੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਾਰਖੀਆਂ ਉਹ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਨਾਲ ਪੁੰਝਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਹੜੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸੋਖੀ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਮੁੱਠੀ ਕੁ ਸਾਨ ਪਿੰਡ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ। ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਂ ਭਲਾ ਲੱਭਣਾ ਹੀ ਕੀ ਸੀ ?

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਨਾਨਕੀ ਛੱਕ ਲੈ ਕੇ ਨਾਨਕੇ ਆ ਗਏ। ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਕੱਪੜੇ-ਲੱਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜੀਤੋ ਦੀਆਂ ਭੂਆਂ ਆ ਗਈਆਂ। ਬਣਦਾ-ਸਰਦਾ ਕੰਨਿਆਦਾਨ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ-ਸਾਕ ਜੀਤੋ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ—ਉਸ ਪਿੰਡ ਜਿੱਥੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੀਤੋ ਨੇ ਸਹੇਲ ਹੰਢਾਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਤੋ ਗੁੱਡੀਆਂ-ਪਟੋਲਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੀਤੋ ਨੇ ਤ੍ਰਿਵੇਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ ਕੱਤਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਤੋ ਨੇ ਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੀਘਾਂ ਝੂਟੀਆਂ ਸਨ, ਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਕੱਖਾਂ ਸਾਰਖੀਆਂ ਨਾਲ ਜੀਤੋ ਦਾ ਮੋਹ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ

ਸਭ ਕੁਝ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਜੀਤੋ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਉਠਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਲਾਲ ਸੂਟ ਪਹਿਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਲਾਲ ਪਰਾਂਦਾ ਉਸ ਦੀ ਗੁੱਤ ਵਿੱਚ ਗੁੰਦਿਆ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਕੁਝ ਨਾਨਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖ ਕੇ ਰੋਣ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ-ਸਾਕ ਤੇ ਸਖੀਆਂ-ਸਹੇਲੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਨਮ ਭੋਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਰੋਂਦੀ-ਕੁਰਲਾਂਦੀ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਨੰਦਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਣਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚ ਰਹੀ।

ਅਨੰਦ-ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਜੀਤੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ। ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਵਾਣ, ਖਿਵਾਣ ਆਦਿ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨਿਵਾਣ ਸੁ ਅਖਰ ਖਵਣ ਗੁਣ ਜਿਹਬਾ ਮਣੀਆਂ ਮੰਤ੍ਰ

ਇਹ ਤ੍ਰੈ ਭੈਣੇ ਵੇਸ ਕਰ ਤਾਂ ਵਸੁ ਆਵੈ ਕੰਤ੍ਰ

ਇਹ ਤੁਕਾਂ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਕਹੀਆਂ ਕਿ ਗੁੱਬ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਆਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉਦਾਸ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਸਮਾਂ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਣਜਾਣ ਭੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਨਜਾਣ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਵੱਸਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਭ ਉਦਾਸ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਉਦਾਸ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭੈਣਭਰਾ ਉਦਾਸ ਸਨ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਇਹ ਸਮਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਸੀ—ਆਪਣੀ ਅੰਮੜੀ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਵੇਣ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ।

ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਛਾਈ ਉਦਾਸੀ ਹੋਰ ਵੀ

ਤੀਬਰ ਹੋ ਗਈ। ਜਦ ਇੱਕ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਾਲੇ ਗਵੱਈਏ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਗੀਤ ਦੀ ਤਰਜ ਉੱਤੇ ਗਾ ਕੇ ਸਹੁਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਚਿਤਰ ਦਰਦਮਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਦੀ ਉਦਾਸ ਤੇ ਵੈਰਾਗੀ ਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਵੈਣ ਜਿਹੇ ਪਾ ਕੇ ਗਾਂਵਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਥਾਂ ਜਾ ਕੇ ਵਿਆਹੁਲੀ ਜੀਤੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂਘਣਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਹੁੜਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੇ ਵਿਅਰਥ ਹੀ ਬਨੇਰੇ ਤੋਂ ਕਾਂ ਉਡਾਂਦੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਕਾਂਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਜੀਤੋ ਨੇ ਸੁਨੇਹੇ ਘੱਲਣੇ ਸਨ। ਰਾਗੀ ਦੀ ਵੈਰਾਗੀ ਤੇ ਭਰਝਾਈ ਅਵਾਜ਼ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਾਜੀ-ਨਿਵਾਜੀ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਲੈ ਆਂਦੇ, ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਵਧੇਰੇ ਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ।

ਜੀਤੋ ਦਾ ਵੀਰ ਵੀ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਵੀ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਕੀ ਭੈਣ ਨੇ ਉਸ ਟੱਬਰ ਵਿੱਚ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੀ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਣੀ। ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਭਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਝਿੜਕਵੇਂ ਜਿਹੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਗਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਜਿਹਾ ਪਾ ਕੇ ਜਿਸ ਬੇਪਵਾਗੀ ਨਾਲ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ। ਅਨੰਦ-ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਝਦੇ ਭੋਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਅੱਠ-ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਤੋਂ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅੰਦਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਤੱਕਿਆ ਕਿ ਜੀਤੋ ਨੇ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਸੁਜਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦਾ ਚੋਪ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਤਰੋ-ਤਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਬੱਚੀ ਹੈ ਵਿਚਾਰੀ, ਉਸ ਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। 'ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਬਣੀ'ਦਾ ਚੁੱਪ ਕਰ' ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ

ਝਿਉਰੀਆਂ ਤੇ ਪਕਾਵੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾੜਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਰੋਟੀ ਬਣੀ। ਬਰਾਤੀ ਖਾ ਗਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਰੋਂ-ਨੇੜਿਉਂ ਆਏ ਮੇਲੀ ਵੀ ਖਾ ਬੈਠੇ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਤੇ ਕੰਮੀ-ਕਮੀਣ ਵੀ। ਫਟਾ-ਫਟ ਖੱਟ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਤੇ ਬਰਾਤੀ ਖੱਟ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਅਨੰਦ-ਕਾਰਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਚੋਪ ਸਭ ਭੁੱਲਭੁਲਾ ਗਏ।

ਐਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਵਿਆਹੜ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਅੰਗਾਂ-ਸਾਕਾਂ ਨੇ ਸਲਾਮੀਆਂ ਪਾਈਆਂ। ਜੀਤੋ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਪਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਲਾਮੀ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਰੁਪਏ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕੁੜੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਜੀਤੋ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਹੀ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਜੀਜੇ ਨੂੰ ਟਿਚਕਰਾਂ ਤੇ ਮਥੌਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤੇ ਜੀਤੋ ਦਾ ਵੀਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਗਿਆ।

ਜੀਤੋ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹੀ ਸਹੇਲੀ ਜਿਹੜੀ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਜੀਤੋ ਦੀ ਜਮਾਤਣ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਜੀਤੋ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੁਰੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝਿੜਕ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਫੇਰ ਉਦਾਸੀ ਹੋਈ ਜੀਤੋ ਦੀ ਮਾਂ ਆਈ, ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਭਰਾ ਨੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੁਰੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਰ੍ਹੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਤਾਏ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਮਨਾਉਣ ਆਈ ਤਾਂ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਨਾਂਹ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਕਦੀ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਤਾਏ ਦੀ ਧੀ ਆਪਣਾ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਲੈ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਪਈ ਕਿ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਝ ਕਰੇ।

ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜੰਵ ਵਿਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਈ। ਜੀਤੋ ਦਾ ਪਰਾਹੁਣਾ ਵੀ ਆ ਕੇ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਜੀਤੋ ਸੀ ਕਿ ਰੋਣ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਟਦੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਏਨੀ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ। ਜੀਤੋ ਵੀ ਪਰਲ-ਪਰਲ ਰੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਘਰੋਂ ਕਾਰ ਵੱਲ ਪੈਰ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਂਦੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਲਾਮੀ ਸਾਰਖੀ ਆਪਣੇ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁਆ ਰਹੀ ਤੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨੈਣ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੀਤੋ ਦਾ ਵੀਰ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲੀ ਤੱਕ ਸਲਾਮੀ ਪਾਉਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਦ ਜੀਤੋ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇਗੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਪਾਵੇਗਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਕੇ ਤੋਰ ਦਏਗਾ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਤਾਇਆ-ਚਾਚਿਆਂ ਤੇ ਪਿਉ ਨੇ ਵੀ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਨਿਆਣੀ ਕੁੜੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿਦ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਨਾ ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਨਾ ਨਾਂਹ, ਪੱਥਰ ਦਾ ਪੱਥਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਲੋਤਾ ਰਿਹਾ।

ਜੰਵ ਦੇ ਤੁਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਪੂਰੇ ਤੀਹ ਮੀਲ ਜਾਂਵੀਆਂ ਨੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਿੱਚੋਂ ਯਾਰਾਂ

ਮੀਲ ਕੱਚਾ ਰਸਤਾ ਸੀ ਤੇ ਦੋ ਮੀਲ ਬਿਲਕੁਲ ਰੇਤਾ ਜਿੱਥੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਬਸ ਬੋੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੰਘੀ। ਜੀਤੋ ਕਾਰ ਵੱਲ ਪੈਰ ਪੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਘੜੀ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ ਤਾਂ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮੱਤ ਉੱਤੇ ਗੁੱਸਾ ਜਿਹਾ ਆਇਆ ਤੇ ਫਟਾ-ਫਟ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਰੋਂਦੀ ਕੁਰਲਾਂਦੀ ਸਾਲੂ ਵਿੱਚ ਵਲ੍ਹੇਟੀ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤਾਏ ਤੇ ਛੋਟੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਮੀ ਪਾ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਹਟ ਗਏ।

ਆਪਣੇ ਵੀਰ ਦੇ ਲੱਕ ਦੁਆਲੇ ਲਿਪਟੀ ਜੀਤੋ ਨੇ ਜਦ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਦੀ ਕੱਸ ਢਿੱਲੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੀਤੋ ਦਾ ਵੀਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬਟੂਆ ਫਰੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜੀਤੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੇ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਲਾਲ ਹੋਏ ਮੂੰਹ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਭਾਰੀ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੇ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚੇਤਾ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ-ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਡਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨੇੜਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਕਿਸੇ ਅਨਜਾਣ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਣਾ ਕਿੰਨਾ ਔਖਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਦਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ, ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਠ-ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਛੋਟੀ ਭੈਣ, ਕਿਸੇ ਅਨਜਾਣ ਮੁੰਡੇ ਕੋਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਦਾਸੀ ਬਣਨ ਲਈ। ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਤੇ ਗਵੱਈਏ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸਲੋਕ ਤੇ ਗੀਤ ਚੇਤੇ ਆ ਗਏ। ਤੇ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚੇਤੇ ਆਈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨੀਲਖੇੜੀ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਜੀਤੋ ਨੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਪਕਾ ਚਾਈ-ਚਾਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਟੀਆਂ ਖੁਆਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬੈਠਾ ਵੀ ਜੀਤੋ ਕਾਰਨ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਉਦਰੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਹੁਣ ਜੀਤੋ ਦੂਰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਛੋਟੀ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਣਾ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖ ਸਕਣੀ। ਜਿੱਥੇ ਜੀਤੋ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹੇਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬੋੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਣੀ।

ਛਿਣ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤੇ ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਦਾਸ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਟੂਏ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕੱਢੇ ਤੇ ਜੀਤੋ ਦੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਧਰੇ। ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਚੰਗੀ-ਭਲੀ ਚੁੱਪ ਹੋਈ ਜੀਤੋ ਇਕਦਮ ਫਿੱਸ ਪਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ਖਿੱਲਰੇ ਰੁਪਏ ਕਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਗੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਭਾਈਵਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਾਰ ਸਟਾਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਭਾਰੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜੀਤੋ ਕੋਲੋਂ ਉਠਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਜੀਤੋ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਅਹਿ ਕੱਪੜੇ ਤਾਂ ਬਦਲ ਲੈ, ਸਬਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਪਏ ਨੇ, ਪਿਉ ਨੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਜੀਤੋ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਚੁੱਪ ਕਰ ਹੁਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਾਰੂੰਗਾ ਮੈਂ, ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੀਤੋ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਗਿਆ।

ਮੇਰੀ ਕਲਮ

ਹੱਥਕੜੀਆਂ

ਜੰਜੀਰਾਂ

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਰਾ
ਕਵੈਂਟਰੀ, ਯੂ.ਕੇ.
07748772308

ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 'ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੋਂ।
ਆਜ਼ਾਦ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕੈਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਕਰਤੂਤਾਂ ਤੋਂ।

ਕਿਉਂ ਕੌਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰੇ, ਜੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਲਵੇ,
ਜੀਓ 'ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਣ ਦੇ, ਜੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਣ ਦਵੇ।

ਅੰਧੇਰ ਨਗਰੀ ਨੇ ਹਰ ਪਾਸੇ, ਕੱਸਿਆ ਐਸਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਹੈ,
ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੇਖ ਦੇਖ, ਦਰਿੰਦਾ ਵੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੈ।

ਖ਼ੁਦੀ ਦੇ ਬੇੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ, ਇਹ ਚੁੱਪ ਆਪਣਾ ਗਵਾ ਬੈਠਾ,
ਮੰਝਧਾਰ 'ਚ ਫਸ ਹੁਣ ਰੋਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਡੁੱਬਣ ਕੰਢੇ ਆ ਬੈਠਾ।

ਚਤੁਰਾਈਆਂ ਕਰਨੋਂ ਝਕਦਾ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪੈ ਜਾਵੇ,
ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਗਿਰਾਵਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਅਪਣੀ ਕੁੱਲੀ ਢਹਿ ਜਾਵੇ।

ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੂਰ ਰਹੀ, ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁੱਠ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ,
ਵੇਚੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੂਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ, ਕਲਜੁੱਗੀ ਕਾਲੇ ਯੁਗ ਅੰਦਰ,
ਹਰ ਢੰਗ ਤਮਾਸ਼ਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਮਸੀਤ ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ।

ਢੀਠਾਂ ਅੰਦਰ ਢੀਠ ਜਾਤ, ਢੀਠਾ ਹੈ ਬੱਸ ਅਸਲੋਂ ਢੀਠ,
ਬਾਂਹ ਉਲਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਹੈ ਕੋਈ ਕਰੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਗੀਸ ?

ਉਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤੇ ਹੁਣ ਦੂਰ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਖੇਲ ਉਲਟਾ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ,
ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਦੇਖਣ ਲਈ, ਕੋਈ ਟਾਂਵਾਂ ਮਨੁੱਖ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਮੈਂ

ਸਿਮਬਰਨ ਕੌਰ ਸਾਬਰੀ

ਇੰਝ ਕਿਤੇ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ
ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਵਿਸਾਰ ਤੈਨੂੰ
ਮੇਰੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਹਿੰਦੀ
ਸਾਹਾਂ ਵਾਲੀ ਡੋਰ ਮੁੱਕ ਜੇ
ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮਿਲੀ, ਮਹਿਰਮਾ
ਤੂੰ ਮੇਰੇ 'ਚ ਰਹੇਂ ਤੇ, ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਮੁੱਕ ਜੇ

ਤੈਥੋਂ ਉਹਲਾ ਨਾ ਕੋਈ
ਸੁਣ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ੋਈ
ਨਵੇਂ ਫੁੱਟੇ ਫੁੱਲ ਜਿਹੀਆਂ
ਹਰੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਮੇਰੀਆਂ
ਝੜੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ
ਨਾ ਜਾਣ ਸੁੱਕ ਵੇ
ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮਿਲੀ ਮਹਿਰਮਾ
ਤੂੰ ਮੇਰੇ 'ਚ ਰਹੇਂ ਤੇ, ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਮੁੱਕ ਜੇ

ਨਾ ਸੋਚਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਸ

ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਮਿਲਾਪ ਵਾਲੀ ਘੜੀ
ਮੈਂ ਹਰ ਪਲ ਲੋਚਦੀ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਸੁੱਕੀ ਜੜ ਵਾਲਾ
ਨਿਪੱਤਰਾ ਮੈਂ ਰੁੱਖ ਵੇ
ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮਿਲੀ ਮਹਿਰਮਾ
ਤੂੰ ਮੇਰੇ 'ਚ ਰਹੇਂ ਤੇ, ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਮੁੱਕ ਜੇ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਤੂੰ ਹੀ ਬਸ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ
ਮੈਂਬੋਂ ਵੱਧ ਪਤਾ ਤੈਨੂੰ
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈਂ
ਇੰਝ ਕਿਤੇ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ
ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ਰੁਕ ਜੇ
ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮਿਲੀ ਮਹਿਰਮਾ
ਤੂੰ ਮੇਰੇ 'ਚ ਰਹੇਂ ਤੇ, ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਮੁੱਕ ਜੇ

ਸੱਜਰੇ ਫੁੱਲ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਵਰਗੇ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਸੱਜਰੇ ਫੁੱਲ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਵਰਗੇ
ਤੇਰੇ ਬੋਲ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਵਰਗੇ
ਕੁਝ ਦਿਲ ਹੀਰੇ, ਕੁਝ ਦਿਲ ਮੋਤੀ
ਕੁਝ ਦਿਲ ਖਾਰੇ ਹੰਝੂਆਂ ਵਰਗੇ
ਵਿਛੜ ਗਈਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਰੂਹਾਂ
ਉਹ ਤਨ ਹੋ ਗਏ ਕਬਰਾਂ ਵਰਗੇ
ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲੀ
ਉਹਦੇ ਬੋਲ ਨੇ ਚਿਣਗਾਂ ਵਰਗੇ
ਜਦ ਜੀ ਚਾਹੇ ਪਰਖ ਲਈਂ ਤੂੰ
ਸਾਡੇ ਜੇਰੇ ਬਿਰਖਾਂ ਵਰਗੇ
ਧੁੱਪਾਂ ਸਹਿ ਕੇ ਛਾਵਾਂ ਵੰਡਦੇ
ਰੁੱਖ ਵੀ ਸੱਜਣਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਰਗੇ
ਕੁਝ ਅਹਿਸਾਸ ਨੇ ਸ਼ੇਅਰ ਗਜ਼ਲ ਦੇ
ਕੁਝ ਅਣ-ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਰਗੇ

ਹੋਕਾ

ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਕਿਸ਼ਾਂਵਲ

ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਇੱਕ ਹੈ
ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਇੱਕ ਹੈ
ਆਓ !
ਇੱਕ ਹੋ ਕੇ ਲੜੀਏ
ਨਾ ਬਣੀਏ ਕਠਪੁਤਲੀ
ਓਹਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀ
ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨੋਚ ਰਹੇ ਨੇ
ਤੇ
ਸਾਥੋਂ ਖੋਹ ਰਹੇ ਨੇ
ਸਾਡਾ 'ਮਨੁੱਖ' ਹੋਣ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ !
ਅਸੀਂ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
'ਦਾਰੂ' ਲਈ
ਤੇ
ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ
'ਪੰਜ ਸਾਲ' ਲਈ ਓਹ 'ਬਿਮਾਰੀ'
ਜੋ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾਂਦੀ ਏ ਸਾਨੂੰ !
ਹੋ ਮਨੁੱਖ !
ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਰਬ-ਸ਼ਿਸ਼ਟ ਕਿਰਤ ਏਂ !

ਤੇਰਾ ਮੁੱਲ ਏਨਾ ਘੱਟ ਨਹੀਂ !
ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਪਛਾਣ
ਤੇ
ਮਾਰ ਹੰਝਲਾ
'ਜੋਕਤੰਤਰ' ਨੂੰ ਲਾਹ ਕੇ ਗਲੋਂ
'ਲੋਕਤੰਤਰ' ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ !
ਜਾਗ ਕਿ ਬੱਸ
ਜਾਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ !
ਤੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ
'ਤੇਰੀ ਖੁਲੀ ਅੱਖ' ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਖਾਮੋਸ਼ੀ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਜੱਸ

ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ
ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ
ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਠੰਢਾ ਸੰਗਰਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਬੇਮੁਹਾਰੇ ਬੜਬੋਲੇਪਨ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਹੈ
ਗਲੇ 'ਚ ਅਟਕੀ ਚੀਕ ਦੀ
ਟੁੱਕੀ ਜੀਭ ਦਾ ਦਰਦ ਹੈ

ਖਾਮੋਸ਼ੀ
ਘੂਕ ਸੁੱਤੇ ਹਨੂਰੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ
ਸਗੋਂ ਉਸਦੀ ਹਿੱਕ ਉੱਤੋਂ ਲੰਘੇ
ਸੱਪ ਦੀ ਚਮਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸਿਰਫ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਨਹੀਂ
ਅਸਹਿਮਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ
ਚੱਲਦਾ ਘੋਲ ਵੀ ਹੈ

ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ 'ਹਾਂ' ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ
ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਧੌਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਖੜ੍ਹੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਧੌਣ ਦਾ
ਅਕੜਾਅ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਚ ਨਹੀਂ
ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ
ਦਮਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਸਰੇਈਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਅੱਗੇ
ਹਰ ਬੋਲ ਗੂੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰ 'ਤੇ
ਖਾਮੋਸ਼ ਮੁਦਰਾ 'ਚ ਬੈਠੇ ਤਪੱਸਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਖਾਮੋਸ਼ੀ
ਸਿਰਫ਼ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ
ਅਸਹਿਮਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਮੂਕ ਦਿਖਾਵਾ ਵੀ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਬਰਨਾਲੇ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ

ਜਗਮੋਹਨ ਪਰਦੇਸੀ (ਮੋਬਾ. 94638-19174)

ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ,
ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲੱਗਦੇ ਕਿ
ਜਿਵੇਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ,
ਜਦੋਂ ਬਰਨਾਲੇ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ,
ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀਆਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
'ਚ ਹੀ ਸਨ ਅਨੇਕਾਂ ਸੁਪਨੇ ਤੇ
'ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ' ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਅ

ਜਦੋਂ ਘਰ ਤੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਸੀ ਤਾਂ
ਬਰਨਾਲੇ 'ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ 'ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਘਰ'
ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ
ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਹੜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਬੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਵਾਲਾ ਜਿੰਦਗਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਸੀ
ਗਮਲਿਆਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ,
ਸੁੰਨ ਜਿਹੇ ਹੀ ਤਾਂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ

ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਹੀ 'ਗੈਲਰੀ'
ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੋਈ ਤੇ
ਬੋਲੀ, ਓ ਭੋਲਿਆ ਪੰਛੀਆ
ਮੈਨੂੰ ਕੀਹਦੇ ਸਹਾਰੇ ਛੱਡ ਚੱਲਿਆ ?
'ਗੈਲਰੀ' 'ਚ ਹੀ ਤੇਰਾ ਬਚਪਣ ਬੀਤਿਆ
ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਚੜ੍ਹੀ
ਗੈਲਰੀ 'ਚ ਹੀ ਬਣੀ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀਆਂ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤੂੰ
ਪਾਠਕ ਤੋਂ ਲੇਖਕ ਬਣਿਆ
'ਗੈਲਰੀ' ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ
ਲੱਗੀਆਂ 18 ਖਿੜਕੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ
ਹਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਰਵਾਨਗੀ ਵੇਖੀ

'ਗੈਲਰੀ' ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਅਜੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਕਿ 'ਰਸੋਈ' ਆ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੋਈ
ਤੇ ਬੋਲੀ 'ਲੱਕੀ ਪੁੱਤਰ' ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਤੂੰ
ਰਸੋਈ ਦੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਚੱਲਿਓ
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕੌਣ ਹੁਣ 'ਪੰਜੀਰੀ' ਬਣਵਾਵੇਗਾ

ਤੇ ਕੀਹਦੇ ਲਈ ਹੁਣ ਦੁੱਧ ਰਿੜਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਰਸੋਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਕੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ
ਦੋਵੇਂ ਬਰਾਂਡੇ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਖੜ ਗਏ
ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ, ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਣ
ਸਾਡਾ ਵੀ ਇੱਥੇ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ
ਬਰਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ',
'ਭਾਪਾ ਜੀ ਦੀ ਬੈਠਕ' ਤੇ
'ਲੱਕੀ ਦੀ ਬੈਠਕ' ਵੀ
ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ
ਸਭ ਇੱਕ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ
ਪੁੱਤਰਾ, ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਬਚਪਣ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਾਂ
ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੋਹ ਤੋੜ ਗਿਓਂ
ਸਟੋਰ, ਪਿਛਲਾ ਕਮਰਾ ਅਤੇ ਪੜਛੱਤੀਆਂ
ਵੀ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਹੋਕੇ ਭਰਨ ਲੱਗੇ
ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਓਪਰਿਆਂ
ਵਾਂਗ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਈ ਸਵਾਲ
ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼
ਇੱਕ ਧਰਵਾਸਾ ਹੀ ਸੀ
ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ
ਜੱਦੀ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦੁੱਖ
ਮੇਰੀਆਂ 'ਬਿਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ' 'ਚ ਹੰਝੂ ਬਣ ਆਇਆ
ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ
ਅਤੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ
ਵਗ ਰਹੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ
ਜਦੋਂ ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰ ਘਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ
ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ
ਤਾਂ 'ਪੱਖੋ ਵਾਲਾ ਬਾਗ਼' ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵੀ
ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਅਣਜਾਣ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ
ਜਿਸ ਬਰਨਾਲੇ 'ਚ ਸਾਰੇ ਹੀ 'ਆਪਣੇ' ਸਨ,
ਉਹੀ ਬਰਨਾਲਾ ਹੁਣ 'ਪਰਾਇਆ ਮੁਲਕ' ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ
ਬਰਨਾਲੇ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ
ਅਲਵਿਦਾ, ਅਲਵਿਦਾ ਤੇ ਅਲਵਿਦਾ
ਹੀ ਤਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਸੌ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ

CHAUPAL | Exclusive

kaljankali
ਜੋਟਾ
WATCH NOW

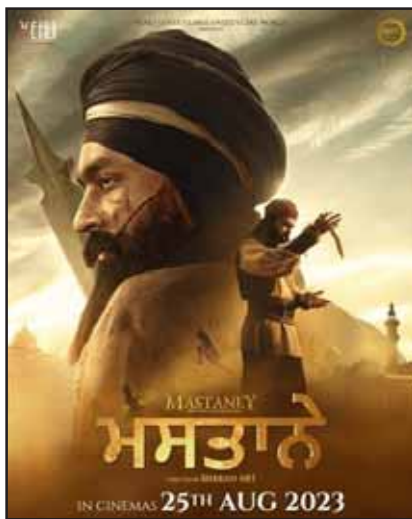
ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਇਸ ਸੌ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਾਣਮੱਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹਰੇਕ ਫਿਲਮਕਾਰ, ਅਦਾਕਾਰ, ਗੀਤਕਾਰ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਸ਼ੀਲਨ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਨੈੱਟਫਲਿਕਸ, ਚੌਪਾਲ, ਐਮਾਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਾਈਮ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੜੇ ਹੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਅਦਾਕਾਰ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੋਨਮ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਜੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ-ਅਦਾਕਾਰ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਫਿਲਮ 'ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੱਟਾ-3' ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 2023 ਦੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਹਵੇਲੀ ਇਨ ਟੁਬਲ' ਇੱਕ ਡਰਾਉਣੀ ਤੇ ਰਹੱਸ ਭਰਪੂਰ ਫਿਲਮ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੇਵੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ 'ਚੌਪਾਲ' ਨਾਮਕ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਰਾਜੀਵ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਸਹਿਰ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹਾਸਰਸ ਫਿਲਮ 'ਕੰਜੂਸ ਮਜਨੂੰ ਖਰਚੀਲੀ ਲੈਲਾ' ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਤੇ ਅਮਨਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਤਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਕਾਈਮ ਸਟੋਰੀ ਫਿਲਮ 'ਰੋਜ਼ ਰੋਡ' ਵੀ ਆਈਆਂ ਪਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3 ਫ਼ਰਵਰੀ 2023 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ, ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਵਾਮਿਕਾ ਗੋਬੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕਲੀ ਜੋਟਾ' ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰੂਹੀ ਉੱਤਰੀ ਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਭਾਵਪੂਰਤ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ

ਸਰਤਾਜ ਦੇ ਗੀਤ 'ਰੁਤਬਾ' ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਲੁੱਟ ਲੈਣ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ 4.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਜਟ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ 42.53 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਫ਼ਰਵਰੀ 'ਚ ਹੀ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਤੂੰ ਹੋਵੇ ਮੈਂ ਹੋਵਾਂ' ਵਿੱਚ ਜਿਮੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਅਤੇ ਕੁਲਰਾਜ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਜੋੜੀ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਔਸਤ ਸਫਲਤਾ ਹੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕੀ ਸੀ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗੋਲ ਗੱਪੇ' ਆਈ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾ-ਹਸਾ ਕੇ ਢਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪਾਉਣ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾ ਸਕੀ ਸੀ। ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਤਾਨੀਆ ਗਿੱਲ ਦੀ ਜੋੜੀ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਚੱਲਦਾ', ਸਰਗੁਣ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਜੋੜੀ ਆਧਾਰਿਤ ਰੁਮਾਂਟਿਕ-ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਨਿਗੂ' ਮਾਰਦਾ ਆਈ ਵੇ, ਅਦਾਕਾਰ ਰੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ, ਦਿਲਜੋਤ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਜਿਹੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਫਿਲਮ 'ਰੰਗ ਰੱਤਾ' ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੀ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਕੀ ਮੈਂ ਬੂਠ ਬੋਲਿਆ' ਵੀ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖੁੱਬ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਦਾਕਾਰਾ ਉਪਾਸਨਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ

ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਸਿੰਘ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਸੀ।

ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਫਿਲਮਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰ ਨੂਰੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਭੱਲਾ, ਪੁਖਰਾਜ ਭੱਲਾ, ਵਿੰਦੂ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਫਿਲਮ 'ਉਡੀਕਾਂ ਤੇਰੀਆਂ', ਅਦਾਕਾਰ ਦੇਵ ਖਰੋੜ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ

ਰਾਹੁਲ ਦੇਵ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਸਿਨਹਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ 'ਯਾਰਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ', ਰੇਤਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ 'ਮਾਈਨਿੰਗ', ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਨਦੀਪ ਚਾਹਲ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਨਿਡਰ', ਮਹਿਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਸਹੋਤਾ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤਾਜ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ 'ਪੇਂਟਰ', ਅਮਾਨਤਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ 'ਮੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ', ਆਸ਼ੀਸ਼ ਦੁੱਗਲ, ਸੁਰਮੀਤ ਬਸਰਾ ਤੇ ਮਹਾਂਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ', ਬਾਣੀ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਜੇ. ਰੰਧਾਵਾ ਜਿਹੇ

ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਨੀਸ਼ ਭੱਟ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ 'ਮੋਡਲ' ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕੇ. ਐਸ. ਘੁੱਮਣ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ੌਂਕ ਸਰਦਾਰੀ ਦਾ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਔਸਤ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਪਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਿਮਾਹੀ ਦੀਆਂ ਸਿਰਕੱਢ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਤੇ ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ, ਜਸ ਬਾਜਵਾ, ਆਦਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਚੱਲ ਜਿੰਦੀਏ', ਐਮੀ ਵਿਰਕ ਤੇ ਪਰੀ ਪੰਧਰ ਦੀ ਜੋੜੀ ਦੀ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਅੰਨ੍ਹੀ ਦਿਆ ਮਜ਼ਾਕ ਏ', ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅੰਬਰਦੀਪ ਵੱਲੋਂ ਦਿਲਜੀਤ ਦੁਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤ ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਫਿਲਮ 'ਜੋੜੀ', ਅਜੇ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਸਰਗੁਣ ਮਹਿਤਾ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਸਿੰਧੂਜ਼ ਆਫ ਸਾਊਥਹਾਲ', ਗਾਇਕ-ਅਦਾਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ ਤੇ ਮਾਹਿਰਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ 'ਲੈਬਰਗਿੰਨੀ' ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸੋਨਮ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਗੋਡੇ ਗੋਡੇ ਚਾਅ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਤਿੰਦਰ ਮੋਹਾਰੀ ਵਲੋਂ ਐਮੀ ਵਿਰਕ, ਦੇਵ ਖਰੋੜ ਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਗਈ ਫਿਲਮ 'ਮੋੜ' ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਉੱਥੇ ਹੀ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੱਟਾ-3' ਬਲਾਕਬਸਟਰ ਹਿੱਟ ਰਹੀ ਸੀ।

2023 ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 'ਬੱਲੇ ਓ ਚਲਾਕ ਸੱਜਣਾ', 'ਮੁੰਡਾ ਸਾਊਥਹਾਲ ਦਾ', ਪੌਣੇ ਨੌਂ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਜਿਹੀਆਂ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹਟਵੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਆਈਆਂ, ਪਰ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਤਰਸੇਮ ਜੱਸੜ, ਸਿਮੀ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਸਤਾਨੇ' ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਦੇ 14 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ 69 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ 'ਹਰਫ', 'ਚੇਤਾ ਸਿੰਘ' ਅਤੇ 'ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਤੱਕ ਛੂਹ ਨਾ ਸਕੀਆਂ ਪਰ 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਈ ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ, ਰੂਬੀਨਾ ਬਾਜਵਾ, ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ ਤੇ ਹੋਰ

ਮਹਿਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਬੂਹੇ ਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਦੀ ਫਿਲਮ ਗੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮਾਰਦੀ ਆਦਿ ਜਿਹੀਆਂ ਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨੀ ਹਾਓ ਮਿੱਟੀ ਪਾਓ, ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ, ਵਾਈਟ ਪੰਜਾਬ, ਸਰਦਾਰਾ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਪਿੰਡ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਸ ਤੋਂ ਰਤਾ ਘੱਟ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਮੌਜਾਂ ਹੀ ਮੌਜਾਂ' ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਬੀਨੂੰ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਅਨਮੋਲ ਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਵਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2023 ਦੇ ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਮੇਲਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਨੇ ਲੁੱਟ ਲਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ 'ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੱਟਾ-3', ਗੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮਾਰਦੀ, ਮੌਜਾਂ ਹੀ ਮੌਜਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲ ਗੱਪੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਸਫਲ ਵੀ ਰਹੀਆਂ। ਫਿਲਮਕਾਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਕਲੀ ਜੋਟਾ ਅਤੇ ਗੋਡੇ ਗੋਡੇ ਚਾਅ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀਆਂ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਖੋਖਰ

ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ

ਬਦਲਾਅ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹਰ ਚੀਜ਼ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ 'ਚ ਤਕਨੀਕ ਹਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਛੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਜਿੱਥੇ ਕੰਮ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਖਰਚੀਲਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਫਿਲਮ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਨੇ 'ਚ ਹੁਣ ਇੱਕ ਗੀਤ ਮਸਾਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਖ਼ਰਚਾ ਬਚਾਇਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਪਰ 'ਸਟੇਟਸ ਸਿੰਥਲ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੈਸਾ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਵਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ।

ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਬਦਲਣੀ ਵੀ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਅੱਜ ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਹੁਣ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਜ ਤੋਂ 5-7 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਗਾਣਾ ਜੋੜੀਆਂ ਦੀ

ਬੜੀ ਝੰਡੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਵਿਆਹਾਂ ਮੌਕੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਸੱਦ ਕੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੋਗਾਣਾ ਜੋੜੀਆਂ ਲੋਹੜੀ ਜਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਇੱਕ-ਦੁੱਕਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਆਪਣੀ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਗਾਇਕੀ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਬੁਲਾ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਗਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੁਰੀਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗਾਇਕ, ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੰਡੀਰ ਟਾਈਪ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਕਿੱਧਰ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ? ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ

ਗਾਇਕ ਕਦੇ 'ਸਟਾਰ' ਸਨ, ਅੱਜ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿੱਤਾ ਅਪਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਏ ਜਾਂ ਘਰ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਗਾਇਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਨਵੇਂ ਗਾਇਕ ਮਾਰਕੀਟ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਇਕ-ਦੋ ਗਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਗਏ ਕਿੱਥੇ? ਕਈ ਨਵੇਂ ਗੀਤਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੀਤ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਵੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਲਈ ਸ਼ੁਭ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਈ ਗੀਤਕਾਰ ਸਾਰਥਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਪਰੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਦਿੱਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਾਇਕ ਗਾਣੇ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰਚਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੱਥ ਪਿਛਾਹ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਇਮਦਾਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ-ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਗਾਣੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਆਸਾਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਾਫ਼ੀ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਾਰੂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਯੂ-ਟਿਊਬ 'ਤੇ ਵਿਊ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੀਤ 'ਮਿਲੀਅਨ' ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਗੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਕਿਸੇ

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ 'ਚ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਖਲਾਕੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਜੋਕੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਦੌਰ 'ਚ ਮੰਡੀ ਘਰ, ਰਿਸ਼ਤੇ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਸਭ ਕੁਝ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਹੁਣ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਉਹੋ ਕੁਝ ਮੰਗੇਰੀ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਟੀਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 'ਬੈਸਟ' ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਅਮੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਅਲੋਕਾਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਨਵੇਂ ਪੂਰ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ 'ਉੱਡਣਾ ਸਿੱਖ'

ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁਮਣ

ਜਨਰਲ ਅਯੂਬ ਖ਼ਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬਣੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਕਬ 'ਉੱਡਣਾ ਸਿੱਖ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਨ ਐਥਲੀਟ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਮਿਹਨਤ, ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੀ ਉਹ ਮਿਸਾਲ ਸੀ ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਰੂਸ਼ਨਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਮੁਲਕ-ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਜ਼ੱਫ਼ਰਗੜ੍ਹ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਤੋਂ ਦਸ ਮੀਲ ਦੂਰ ਪਿੰਡ ਗੋਵਿੰਦਪੁਰਾ ਵਿਖੇ ਜਨਮੇ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਕ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਲਹੂ ਦੀ ਹੋਲੀ ਦਾ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਇਤਹਾ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਣਵਾਰੇ ਵੇਲੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਸਣੇ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਉਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆਣ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਰਿਫ਼ੂਜ਼ੀ ਕੈਂਪ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੈਂਪ ਤੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਈਸ਼ਵਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਥਪੇੜੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਟਿਕਟ ਰੇਲ 'ਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਰਮ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਭੈਣ ਈਸ਼ਵਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਹਿਣੇ ਤੱਕ ਵੇਚਣੇ ਪਏ ਸਨ।

ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਬੇਕਾਰੀ ਨੇ ਮਿਲਖਾ

ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਾਯੂਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਨ 1951 'ਚ ਉਸਨੇ ਗਲਤ ਰਾਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਫ਼ੌਜ 'ਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਚੌਥੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਫ਼ੌਜ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ। ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ 'ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਐਂਡ ਮਕੈਨੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ' ਵਿਖੇ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਥੇ ਉਸਦਾ ਵਾਹ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਨਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਦੁੱਧ ਤੇ ਅੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਮਿਲਣ ਦੇ ਲਾਲਚ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਦੌੜਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦੌੜਨਾ ਉਸ ਲਈ ਜਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ 'ਕਰਾਸ ਕੰਟਰੀ ਰੇਸ' 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ ਛੇਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਹਿੱਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ- 'ਮੈਂ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਆਇਆ

ਪੇਂਡੂ ਮੁੰਡਾ ਸਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਜਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ।'

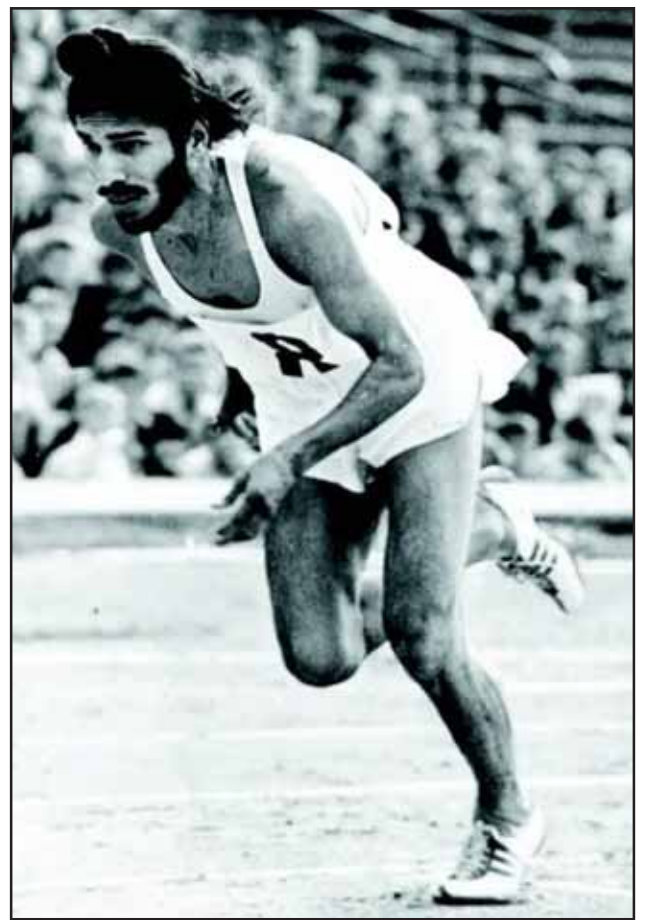
ਸੰਨ 1956 'ਚ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ 200 ਤੇ 400 ਮੀਟਰ ਦੇ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੌੜਾਕ ਚਾਰਲਸ ਜੈਨਕਿਨਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਤੇ ਵਧੀਆ ਐਥਲੀਟ ਬਣਨ ਦੇ ਕੁਝ ਗੁਰ ਵੀ ਦੱਸੇ। ਉਸਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੱਜਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸੰਨ 1958 'ਚ ਉਸਨੇ ਕੌਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਫ਼ਰ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਨ 1958 ਦੀਆਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ 'ਚ 200 ਤੇ 400 ਮੀਟਰ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਉਸਨੇ ਸੋਨ ਤਗਮੇ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਉਸੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸੋਨ ਦਾ ਤਗਮਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 1962 ਦੀਆਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਚਾਰ ਸੌ ਮੀਟਰ ਤੇ ਚਾਰ ਸੌ ਮੀਟਰ ਰਿਲੇਅ ਰੇਸ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਸੋਨ ਤਗਮੇ

ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਗੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਨ 1964 ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਵੀ ਉਹ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਗਮਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਲਗਪਗ 40 ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕਲੌਤਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। 2014 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਗੌੜਾ ਨੇ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕੀਤੀ। ਸੰਨ 1960 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫ਼ਸਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਚੌਥੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਓਟਿਸ ਡੇਵਿਸ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਕਾਰਲ ਕੌਡਮੈਨ ਤੋਂ ਇਕ ਸਕਿੰਟ ਦੇ ਸੌਵੇਂ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਜੇਤੂ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ ਸੀ। ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸੰਨ 1962 'ਚ ਵਾਲੀਬਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਿਲਖਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜੀਵ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਗੌਲਡ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤੇ 13 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਇਸ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਚੱਲ ਵੱਸੀ। ਠੀਕ ਪੰਜ ਦਿਨ ਬਾਅਦ 18 ਜੂਨ, 2021 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਿਆ।

ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਮਾਰੀਆਂ ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਲਾਂ :

ਸੰਨ 1958 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸਨੂੰ ਜੇਸੀਓ. ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਡ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਿਥੋਂ ਉਹ 1998 'ਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ। 2013 'ਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਦਿ ਰੇਸ ਆਫ਼ ਮਾਈ ਲਾਈਫ਼' ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਫ਼ਿਲਮਕਾਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਨੇ ਫ਼ਰਹਾਨ ਅਖ਼ਤਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫ਼ਿਲਮ 'ਭਾਗ ਮਿਲਖਾ ਭਾਗ' ਬਣਾਈ ਜੋ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰਦੀ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ 'ਚ

ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ 'ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਫ਼ਿਲਮ' ਹੋਣ ਦਾ ਕੌਮੀ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈਆਈਐਫ਼ਏ. ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ 2014 'ਚ ਪੰਜ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਸ਼ਹੂਰ 'ਮੈਡਮ ਤੁਸ਼ਾਦ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ' 'ਚ ਇਕ ਮੌਮ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1958 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ 2001 'ਚ ਦਿੱਤੇ 'ਅਰਜੁਨ ਐਵਾਰਡ' ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਰਜ ਰਹੇ ਨੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ

ਪ੍ਰੋ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ

ਭਲੇ ਵੇਲਿਆਂ 'ਚ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁਗਤ ਨਹੀਂ ਜ਼ੋਰ ਭਾਰੂ ਸੀ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦੌਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਈ ਭਲਵਾਨ ਉਦੋਂ ਕਈ ਮਣ ਭਾਰੇ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੇਂਡ ਦਾ ਬਾਲਾ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਤੀਹ ਤੀਹ ਕਿਲੋ ਭਾਰੇ ਮੁਗਦਰ ਫ਼ੇਰਨੇ ਤੇ ਕਈ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਡੰਡ ਪੇਲਣੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੇ ਭਲਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਜਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਖੇਡਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਤਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਇੰਝ ਵੀ ਸੁਣੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਮੱਲ ਤਾਂ ਸਾਬਤ ਬੱਕਰਾ ਵੀ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸੇਰ ਸੇਰ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਪੀਣ ਵਾਲੇ, ਚਾਟੀ ਦੁੱਧ ਦੀ ਡਕਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੇ ਸੀ। ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖਾਧ-ਖੁਰਾਕ ਸੀ ਉਹੇ ਜਿਹੇ ਭਾਰੇ ਭਰਕਮ ਸਰੀਰਕ ਕੰਮ ਵੀ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨੀ ਸੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਜਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਖੁਰਾਕ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੋੜ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਅਖਾੜਿਆਂ ਤੇ ਫਿੱਝਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਕੋਹਾਂ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅਤੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਦਵਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਪਿਛ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖਿਡਾਰੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੁਗਤ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ ਨਿੱਤ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭੰਨ ਨਵੇਂ ਸਿਰਜ ਰਹੇ ਨੇ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਤ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਖੇਡ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਖੇਡ ਮਾਹਿਰ ਤੇ ਖੇਡ

ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹਨ। ਖੇਡ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਇਸ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੇਡ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਹੁਣ ਖੇਡਾਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨੀ ਬਲਕਿ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ ਨੇ। ਹੁਣ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਖੇਡ ਗਰਾਊਂਡ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਖੇਡ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੱਲ ਕੀ, ਹੁਣ ਖੇਡ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੰਨ

1896 ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਨਵੀਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਦੌੜੀ ਗਈ 100 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ 12:00 ਸਕਿੰਟਾਂ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ 9:58 ਸਕਿੰਟਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਦੌੜਾਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਿਕਾਰਡ

ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦੇ। ਦੌੜ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵੇਲੇ ਦੌੜਾਕ ਦੀ ਹਰੇਕ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡੇਟੇ ਫ਼ਨਿਸ਼ ਕੈਮਰੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਰੇਸ ਸਮਾਪਤੀ ਵੇਲੇ ਕਿਹੜਾ ਦੌੜਾਕ ਮੂਹਰੇ ਸੀ। ਦੌੜਾਕਾਂ ਦੀ ਖੇਡ

ਕਿੱਟ ਲੈਕਰਾ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਸੀਨਾ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਅਥਲੀਟ ਬਿਹਤਰ ਸਟ੍ਰੋਚ ਕਰਕੇ ਦੌੜ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸਭ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਈਵੈਂਟ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਂਸ ਦੇ ਪੋਲ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾ ਮਾਤਰ ਉੱਚਾਈ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਨੱਬੇ ਡਿਗਰੀ ਤਕ ਮੁੜਨ ਵਾਲਾ ਫ਼ਾਈਬਰ ਗਲਾਸ ਪੋਲ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਖਿਡਾਰੀ ਕੋਠੇ ਜਿਡੀ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਨਵੇਂ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਜਿੱਤ ਰਹੇ ਨੇ। ਰੂਸ ਦੇ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਸਰਗਈ ਬੁਬਕਾ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜੇ ਹੋਏ

ਰਿਕਾਰਡ ਭੰਨੇ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਸਿਖਲਾਈ ਢੰਗ ਈਜ਼ਾਦ ਕੀਤੇ ਜਿਵੇਂ ਵੇਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਫਾਰਟਲੇਕ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਇੰਟਰਵਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਸਰਕਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉ ਵਿਧੀ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖੇਡ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਪੈਤੜੇ ਅਤੇ ਸਟਾਈਲ ਨੇ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਰਥੋਡੋਕਸ ਸਟਾਈਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਗੋਲੇ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨਾਮਾਤਰ ਸੀ ਪਰ ਪੈਰੀ ਓਬਰਾਈਨ ਤੇ ਮੁੜ ਡਿਸਕੋ ਪੁਟ ਵਿਧੀ ਨੇ ਗੋਲਾ ਸੁਟਾਵਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਦੂਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰਿਆ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਉੱਚੀ

ਛਾਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫ਼ਾਸਬਰੀ ਫ਼ਲਾਪ ਸਟਾਈਲ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਛਾਲ ਵਿੱਚ ਈਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਸਾਈਕਲਿਕ ਸਟਾਈਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਈਵੇਂਟਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਏ। ਅਥਲੀਟ ਮਾਈਕ ਪਾਵੇਲ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ 8.95 ਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਛਾਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਮ ਅੱਪ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਹੁਣ ਸਾਥੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬਾਲਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਬਾਲਿੰਗ ਦੀ ਸਪੀਡ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਲਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ 15 ਤੋਂ 80 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਗੇਂਦ ਨੂੰ ਸਪਿੰਨ, ਸਵਿੰਗ ਜਾਂ ਫੁਲ ਟਾਸ ਗਤੀ ਨਾਲ ਸੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੀਲਡਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਜਿਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਟਰਨਟੇਬਲ ਆਖਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਲ ਪਾ ਕੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੀਲਡਰਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹੁਣ ਟੈਨਿਸ ਅਤੇ ਹਾਕੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆ ਗਈਆਂ ਨੇ ਜੋ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਅ ਪੇਚ ਸਿਖਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਟੈਨਿਸ ਖੇਡ ਵਿੱਚ 70 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਹੜੀ ਖੇਡ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਊਟਰੀਸ਼ੀਅਨ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਮੋਦੀ ਨੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ

ਤੱਕ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ 400 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿਤਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਰਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤਜਰਬੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਣਗਿਰੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1990 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਣ ਸਵਾਮੀ ਦਰਗਾਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਣਗਿਰੀ ਅਤੇ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਪੀਠ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1964 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਸਥਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੂਫੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਦੋ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਇਹ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਦਾ ਸਥਾਈ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਹੋਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਭਾਗਲਕਸ਼ਮੀ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਾਰਨ ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਰਵੇਖਣ (ਏ.ਐਸ.ਆਈ.) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਦਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਨਾਲ ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਕੇ ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਝੜਪਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਨੇੜੇ ਹਾਜੀ ਮਲੀਕ ਦਰਗਾਹ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਏਕਨਾਥ ਸ਼ਿੰਦੇ ਇਸ ਦਰਗਾਹ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਗੁਰੂ ਆਨੰਦ ਦੀਘੇ ਨੇ 1982 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਇਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਲੈਕੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਭੜਕਿਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੀਘੇ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਰਗਾਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਥ ਪੰਥ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਦਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੀਘੇ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੰਦਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ 700 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਛੰਦਰਨਾਥ ਮੰਦਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ।

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸਥਾਨ ਦਸਣਾ, ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਫ਼ਿਰਕੂ ਭਗਵੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਤਕਨੀਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਦੀਆਂ

ਤੋਂ ਵਧਦਾ-ਫੁੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਭਗਵੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਭਗਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ

ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 15 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਥ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਲਵ ਜਹਾਦ' ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਾਰ ਕੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਫ਼ਿਰਕੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਪਾੜਾ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਵਾਕਈ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਅਲਾਮਤ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਹਨ

ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ 62 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਥਾਈਲੈਂਡ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਮਾਰੀਸ਼ਸ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਵਰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਵੀਜ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ 166 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ। ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 2006 ਵਿੱਚ 58 ਤੋਂ ਲਗਪਗ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਕੇ 2024 ਵਿੱਚ 111 ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੌਤ ਜੰਗਲਾਤ ਘੁਟਾਲਾ

ਇਕ ਫ਼ਾਰਮ ਹਾਊਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ 2023 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੌਤ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਸਰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਈ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ 15 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਦਾ ਸੰਮਨ ਧਰਮਸੌਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਧਰਮਸੌਤ ਪਹਿਲੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਲੋਹ, ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮਸੌਤ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਘੁਲਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 2 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਮੋਦੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਤੇ ਸਨਅਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਸਾਲ 2 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੱਧਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ 50-50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖ ਨਹੀਂ ਤਾਂ 5 ਕਰੋੜ ਅਨਾਜ ਉੱਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਦੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆ ਸਕਣ। ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਖੁਮਾਰੀ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਖੁਰਾਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਸਰੇ ਭਾਜਪਾ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕੌਣ ਹਨ ਹੂਤੀ ਬਾਗੀ...

ਮੁੱਖ ਵਿਦਰੋਹੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੂਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਯਮਨ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੈਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਛਮੀ ਯਮਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹੂਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਟੀਚੇ

ਹੂਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਯਮਨ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਹਰੀ ਇਸਲਾਮੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਾਹਰੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਯਮਨੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ, ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਪਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਹੂਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਦੋ ਕੇਂਦਰੀ ਧਾਰਮਿਕ-ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ: ਕੁਰਾਨ ਦਾ ਮਾਰਗ ਅਤੇ ਅਹਿਲ ਅਲ-ਬੈਤ (ਪੈਗੰਬਰ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ। ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਉਭਰੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਹੂਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਤੇ ਯਮਨ 'ਚ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਹੂਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਕਾਰਨ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੂਤੀ ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਅਤੇ ਯਮਨ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਊਦੀ ਗਠਜੋੜ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਲੜਾਈ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 2023 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਦੱਖਣੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ.) ਨੇ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੱਖਣੀ ਯਮਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਉਠਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਰਬ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪ (ਏਕਿਊਏਪੀ) ਵਿੱਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਧੇ ਹਨ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਘਰ ਹੋ

ਗਏ ਹਨ।

ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੋਤੀ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਰਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੇਬਨਾਨ ਦੇ ਸ਼ੀਆ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਮੂਹ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2014 ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਫ਼ੌਜੀ ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਤੀ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸੁੰਨੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਕੱਟੜ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਯਮਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2015 ਤੋਂ ਹੂਤੀ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਨੇ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੂਤੀ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੂਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਕਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ?

ਹੂਤੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਉੱਚ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਾਰਨ ਖਤਰਨਾਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ। ਹੂਤੀਆਂ ਨੇ ਉੱਨਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ, ਸਟੀਕ-ਸਟਰਾਈਕ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਡਰੋਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਖੇਤਰੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾੜੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਵਾਜਾਈ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਬੀਮਾ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਆਪਣਾ ਆਰਟੀਕਲ, ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਲੇਖ

ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ
ਸਾਡੀ ਈ.ਮੇਲ : asrnewwriters@gmail.com

'ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਆਰੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ

ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨਾਮ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।

Email: asrnewwriters@gmail.com www.amritsartimes.com Ph.: (510) 240-5949

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ

‘ਪਰਿਆਸ’ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰ ਮਾਈਗਰੇਸ਼ਨ (ਪਰਵਾਸ/ਹਿਜਰਤ ਬਾਰੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ) ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਵਰਲਡ ਅਫ਼ੇਅਰਜ਼ (ਆਲਮੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ) ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦਮ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਅਦਾਰਾ ਹੈ।

ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜੈਂਡ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਚਾਰਟਰ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਭਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੱਗੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ, ਕੁਝ ਖਾੜੀ ਮੁਲਕਾਂ, ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਕੈਨੇਡਾ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਲਾਓ ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਸਿਫ਼ਰ ਕਾਲ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰੁਮਾਨਿਆਈ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੇਵੱਸੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੁਕਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ‘ਸਾਡੇ ਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨਿਆਂ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਘੱਟ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ। ਵੈਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫ਼ੋਰੀ ਵਿਆਪਕ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦਲਾਲਾਂ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੋਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਦੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅੰਤਰ ਮਰਦ ਦੀ ‘ਬਰਾਬਰੀ’ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁੱਲ ਕਾਮਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਕੁੱਝ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਜਿਹੇ ਕੰਮ, ਅਧਿਆਪਨ, ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ, ਨਰਸਿੰਗ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਹੈ। ਜੇ ਆਪਾਂ ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨੀਕ, ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ, ਗਣਿਤ ਆਦਿ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ 38 ਫ਼ੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ 24 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕੁੜੀਆਂ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਚਾਹੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਕਸਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਉੱਪਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਦਿ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਵਾਧੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਮੁਹਾਰਤ ਤੇ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ

ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਪੱਛੜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਵਿਆਹ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਦਾ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਿਹਤਰੀਨ ਮੌਸਮਾਂ ਆਦਿ ਜ਼ਰੀਏ ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁਫ਼ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਵੰਡ ਇਸ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਚੀਨ ਦੀ ਉੱਘੀ ਮਿਸਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਫ਼ਤ ਕਰ ਕੇ, ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੰਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਲੇ ਚੌਂਕੇ ਤੇ ਹੋਰ ਬੋਲੋੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਔਰਤਾਂ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ।

ਨਵੇਂ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਖ਼ਤ

ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਕਾਫ਼ੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਸਖ਼ਤੀ ਅਤੇ ਆਪ ਹੁਦਰੇਪਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਵੱਧ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਜੋ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉੱਥੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 192 ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪਰ ਉੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਹੀ ਚਲਾਕੀ ਭਰੇ ਅਤੇ ਟੇਢੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸਾਰੀ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੜੇ ਹੀ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਮੋਹਰ ਵੀ ਲਵਾ ਲਈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣੀ ਸੀ ਉਹ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 33 ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂਅ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਫ਼ੈਜ਼ਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬੋਲੋੜਾ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣੀ। ਸੋਧਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਤਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਸੋਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਖ਼ਤ ਹਨ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ। ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਧ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਬਣਾਇਆ

ਜਾਂਦਾ। ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਸੁਧਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸੰਗੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ-ਕਈ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਈ ਅਹਿਮ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਕੋਈ ਆਸਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ 2024 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਫੋਰੀ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਦਿੱਕਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੀਆਂ।

ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਚੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਹੀ ਐਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਜਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਦਮ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਫ਼ਾਰਮ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਤਾਲਮੇਲ ਵੀ ਵਿਗੜੇਗਾ। ਕੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਦੋਸ਼ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੁਲਿਸ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਸਮਾਂਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਰਮਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਨਜਾਣਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੋਚ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੇ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦੇ

ਦੂਜੀ, ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ 24 ਸੀਟਾਂ ‘ਫਰੀਜ਼’ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਇਸ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ‘ਡੀਫਰੀਜ਼’ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਟਾਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮੁੜ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਕਦੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣਗੇ? ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਗੀਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਉਸ ਲਈ ਸੰਸਦ 'ਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੇ

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ-370 ਹਟਾਉਣਾ ਜਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਸੀ, ਓਨੀ ਹੀ ਅੱਖੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਸਹੀ ਮੰਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ। ਹੱਦਬੰਦੀ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਹੱਦਬੰਦੀ ਨਾਲ ਬਣੀ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੰਮੂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ 37 ਸੀਟਾਂ ਹੁਣ ਵਧ ਕੇ 43 ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ ਦੀਆਂ 46 ਸੀਟਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਦਾ ਹੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ 24 ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ 9, ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਉੱਜੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 2, ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚੋਂ ਉੱਜੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ 5 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਤਰੰਜ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਂ ਖ਼ਿਡਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਸ਼ਹਿ ਦੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਮਾਤ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਗੀਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਕਦੋਂ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ।

ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ

ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਘੜੀ ਉਪਲੱਭਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਬਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਉਹ ਘੜੀ ਹੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਉਲੰਪਿਕਸ ਮਹਾਕੁੰਡ ਵਿੱਚ ਤਗਮਿਆਂ ਦੇ ਮੀਂਹ 'ਚ ਨਹਾ ਰਹੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਖਿਡਾਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਨੇ। ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਬਿਨਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਜੈ ਜਵਾਨ, ਜੈ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੈ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਆਪ ਕਿਉਂ

ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ, ਵੱਡੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਫ਼ਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਤੁਰਨਗੇ, ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਉਹ ਰਾਜ ਸਿਰ ਉਹ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਏਗੀ, ਸਗੋਂ ਰੇਤਾ, ਬਜਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਚੱਜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਮਾਲੀਆ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਲਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ੋਕੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬੇਹੱਦ ਨਿੱਘਰ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ

ਲੁਟੇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਤਲ ਦਨਦਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਪਾਰੀ ਤੇ ਸਨਅਤਕਾਰ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ਿਰੌਤੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਤਲ ਗਰੋਹਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ੋਕੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਡਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਲੀਕਾਪਟਰ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ?

ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ 1 ਫ਼ਰਵਰੀ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ‘ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ ਯਾਤਰਾ’ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਇਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਯਤਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਧੱਕੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਲਾਈ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚਖਦੀਆਂ ਰਹਿਣ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੋਟਾਂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਭਾਰਤ 'ਚ ਇੱਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ‘ਸਿੱਖਾਂ’ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ 2011 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 56,40,943 ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 52.69 ਲੱਖ ਵੋਟਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਤੇ 3.37 ਲੱਖ ਵੋਟਰ ਹਰਿਆਣਾ, 23,011 ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ 11,932 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਯੋਗ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰ ਆਪਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਿਹਤਮੰਦ/ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਥ-ਪ੍ਰਸਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ
ਜਾਣੋ ਪਲ ਪਲ ਦੀ ਖਬਰ

ON

jus
PUNJABI HD

CREDIBILITY

sling

RELIABILITY

Minute to Minute Coverage of Punjab Elections

Punjabi Super Pack

20 channels for only \$25/month on

sling

SCAN ME TO SUBSCRIBE

Get **30% off** ANY Pack for the first month! w/code: **SLINGER854**

To Subscribe Call: **+1-718-752-9290**

Visit: **sling.com/juspunjabi**

for advertisement & more information call: +1-718-752-9293

www.jusbroadcasting.com